

N:o 18.

Ank. till Riksd. kansli den 28 februari 1887, kl. 2 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel.

(2:a U. A.)

Beträffande anslagen under riksstatens *sjette* hufvudtitel, som omfattar anslagen under *Kongl. Civildepartementet*, hafva vid innevarande riksmöte här nedan omförmälda förändringar ifrågakommit.

Kommerskollegium.

Under anslagstiteln »Kommerskollegium» äro de anslag uppförda, som utgå till kollegiet sjelft, patentbyrån och bergsstaten; och äro, för hvarje af dessa, särskilda framställningar gjorda, för hvilka utskottet här nedan får redogöra.

A) Kommerskollegium.

1:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte *dels*, på det Kongl. Maj:t kunde komma i tillfälle tilldela kommerskollegiets ledamöter

Bih. till Riksd. Prot. 1857. 4 Saml. 1 Afd. 13 Häft.

1

*Angående
anslag till
kommers-
kollegium,
m. m.*

[1.]

samt dess i stat uppförde embets- och tjänstemän, med undantag af fyra kanslisters, tillfällig löneförbättring under år 1888, på extra stat för år 1888 anvisa 7,640 kronor, dels medgifva, att intill slutet af år 1888, i den mån sådant vore erforderligt för bestridande af göromålen inom kollegiet eller för beredande åt bemälda embets- och tjänstemän af samma aflöningsförmåner, som andre med dem likstälde tjänstemän åtnjöte, af Kongl. Maj:t finge för ändamålet disponeras de aflöningsbelopp, som vore i kommerskollegiets stat anvisade ej mindre för en advokatfiskalstjänst, än äfven för andra ledigblifna eller ledigblifvande befattningar inom kollegiet, i afseende å hvilka indragning kunde ega rum eller förändring eljest vidtagas.

Denna framställning är likartad med de förslag, angående ifrågavarande embetsverk, som Kongl. Maj:t förut under flera år framlagt, dock så att det nu på extra stat begärda beloppet med 900 kronor understiger hvad för innevarande år blifvit af Riksdagen anvisadt.

Vid pröfningen af de nu föreliggande förslagen har utskottet fäst sin uppmärksamhet vid det menliga deri, att kollegiets provisoriska tillstånd ännu skall behöfva fortfaara, men då till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag hvilat ett af Kongl. Maj:t vid 1885 års riksdag framlagdt förslag till sådan förändring af 6 § Regeringsformen, att ett nytt landbruks-, industri- och handelsdepartement skulle upprättas, samt, om detta förslag vid slutlig pröfning gillas, utsigt förefinnes, att den sedan länge sväfvande frågan om kommerskollegiets indragning eller förändrade organisation skall varda afgjord, så torde, ur nyssnämnda synpunkt, skäl ej finnas att nu besluta någon afvikelse från hvad Kongl. Maj:t föreslagit.

Beträffande användningen af de medel, som dels enligt kommerskollegiets stat äro tillgängliga för aflöning åt kollegiets embets- och tjänstemän och dels af Kongl. Maj:t särskildt äskats, framgår af en utskottet under hand meddelad uppgift, att, äfven med tillägg af det begärda extra anslaget å 7,640 kronor, de aflöningsbelopp, som kunna tilldelas kommerskollegiets embets- och tjänstemän, understiga de löneinkomster, som tilldelats andre embets- och tjänstemän, hvilka med afseende på tjänsteäliggandenas art eller omfattning äro jemförlige med kommerskollegiets. Förhållandet härmed utvisas af följande tabell:

Kommerskollegiets embets- och tjänstemän, för hvilka begärs tillfällig löneförbättring för år 1888.	Aflöning, inberäknadt den begärda tillfälliga löneförbättringen.	Aflöning, som skulle åtnjutas om löne reglering till likhet med andra centrala verk egt rum.	Skilnad	Anmärkingar
	Kr.	Kr.	Kr.	
1 kommerseråd	6,000	7,000 ¹⁾	1,000	¹⁾ Ett ålderstillägg inberäknadt.
1 t. f. d:o	6,000	6,400	400	
1 d:o d:o	5,400	6,400	1,000	
1 sekreterare (för bergs- ärenden) ..	4,200	4,500	300	²⁾ Två ålderstillägg inberäknade. ³⁾ Två ålderstillägg inberäknade.
1 d:o	4,200	4,500	300	
1 kamrerare	4,200	5,500 ²⁾	1,300	
1 registrator	3,120	4,000 ³⁾	880	
1 notarie	2,640	3,000	360	⁴⁾ Två ålderstillägg inberäknade.
1 d:o	2,640	3,000	360	
1 kammarförvandt	2,640	4,000 ⁴⁾	1,360	
	Summa skilnad		7,260	

Till utjemnande af denna skilnad å 7,260 kronor finnes för närvarande disponibelt ett belopp af 5,900 kronor, nemligen en advokatfiskalslön, 1,400 kronor, och en kommerserådslön, 4,500 kronor; till följd hvaraf och då utsigt icke finnes att flera eller större aflöningsbelopp skola blifva för ändamålet tillgängliga, äfven om Kongl. Maj:t erhåller det begärda medgifvandet angående dispositionen af lediga aflöningsbelopp, de härigenom för löneförbättring tillgängliga medlen ej förslå för att med afseende på löneförmåner fullt likställa kommerskollegiets embets- och tjänstemän med deras vederlikar vid jemförliga centrala embetsverk, der löne reglering skett.

Vid anmälan af Riksdagens beslut år 1886 i ifrågavarande ämne erinrade Riksdagen, att de för år 1887 beviljade lönetillskotten endast finge betraktas såsom *tillfälliga*, och att på dem icke finge grundas någon rätt till högre pension. Under enahanda vilkor och med åberopande af hvad här ofvan anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må:

- a) på det Kongl. Maj:t må komma i tillfälle att med samma belopp som för innevarande år tilldela kommerskollegiets ledamöter samt dess i stat uppförde embets- och tjänstemän, med undantag af fyra kanslisters, tillfällig löneförbättring under år 1888, på extra stat för år 1888 anvisa 7,640 kronor; samt
- b) medgifva att intill slutet af år 1888, i den mån sådant är erforderligt för bestridande af göromålen inom kollegiet eller för beredande åt bemälda embets- och tjänstemän af samma aflöningsförmåner, som andre med dem likställda tjänstemän åtnjuta, af Kongl. Maj:t må för ändamålet disponeras de aflöningsbelopp, som äro i kommerskollegiets stat anvisade ej mindre för en advokatfiskalstjänst än äfven för andra ledigblifna eller ledigblifvande befattningar inom kollegiet, i afseende å hvilka indragning kan ega rum eller förändring eljest vidtagas.

B) Patentbyrån.

Angående
disposition
af patent-
och varu-
märkes-
avgifter.
[2.]

2:o. Vidkommande *patentbyrån* har Kongl. Maj:t ej gjort annan framställning, än att de under år 1888 inflytande avgifter för patent och för registrering af varumärken finge användas till bestridande af de utgifter, hvilka betingades af tillämpning under samma år af förordningen angående patent och lagen om skydd för varumärken.

Någon redogörelse för patentbyråns ekonomiska ställning vid 1886 års slut finnes icke meddelad i statsverkspropositionen, hvadan utskottet under hand inhemtat de upplysningar härutinnan, som utskottet ansett nödiga för att kunna yttra sig om förevarande framställning; och har, enligt meddelad uppgift, byrån år 1886 förutom en från år 1885 inbalanserad behållning af kronor 40,030: 66 haft följande *inkomster*:*)

Afgifter för 599 patentansökningar	»	29,950: —
Årsavgifter för patent	»	10,705: —
Afgifter för 261 registreringsansökningar	»	10,440: —
		Transport kronor 91,125: 66

*) Då räkenskaperna för år 1886 ännu icke hunnit att fullständigt afslutas, äro de flesta sifferuppgifterna angående så väl inkomster som utgifter endast approximativa.

	Transport kronor	91,125: 66
För sålda patentbeskrifningar och registreringstidningar	»	1,758: 93
Uppburet förskott från statskontoret (enligt kongl. brefvet den 27 augusti 1886)	»	15,000: —
	<hr/>	
	Summa kronor	107,884: 59.

Enligt den utskottet meddelade uppgiften hafva *utgifterna* under året utgjort 103,224 kronor 92 öre. I dessa utgifter ingår ett flertal särskilda poster, af hvilka de största äro följande:

Inbetalning till statskontoret af 1885 års behållning kronor	40,030: 66
Afönningar och arvoden »	29,809: 72
Publikationer »	14,951: 36
Biblioteket »	3,551: 51
Organisationskostnader »	3,985: 95,

o. s. v.

Den till år 1887 balanserade behållningen utgör 4,659 kronor 67 öre. Af de lemnade upplysningarne framgår sålunda, att inkomsterna, oberäknadt de 15,000 kronor, som från statskontoret förskjutits, för år 1886 understigit utgifterna med 10,340 kronor 33 öre, ett resultat, som måste anses ogynnsamt.

Utskottet, som vid 1886 års riksdag erinrade, att patentbyråns inkomster, hvilka under år 1885 hufvudsakligen till följd af särskilda omständigheter lemnat ett icke obetydligt öfverskott utöfver utgifterna, ej borde anvisas till användande i vidsträcktare mån, än erforderligt kunde vara, har i det resultat, som för år 1886 ernåtts, en anledning att jemväl nu framhålla vigten deraf, att patentbyråns utgifter må vardas begränsade till de oundgängligaste, så att jemvigt mellan utgifter och inkomster må uppnås, intill dess att en fullständig reglering af byrån kan åstadkommas och underställas Riksdagens pröfning.

Under uttalande häraf hemställer utskottet,

att Riksdagen må medgifva, att de under år 1888 inflytande afgifter för patent och registrering af varumärken må användas till bestridande af de utgifter, hvilka betingas af tillämpning under samma år af förordningen angående patent och lagen om skydd för varumärken.

C) Bergsstaten.

3:o. De framställningar, som under denna anslagstitel blifvit af Kongl. Maj:t gjorda, kommer utskottet, sedan sig visat, till hvad beslut Kongl.

Angående
anslag för
kartritning
vid gruf-
kartekontoret
m. m.

[3 och 4.]

Maj:ts proposition (n:o 2) angående upplösning af det nu bestående rättsförhållandet mellan kronan och Sala bergslag föranleder, att framdeles upptaga till behandling; hvilket utskottet här skolat

anmäla.

Rikets ekonomiska kartverk.

Angående
anslag till
rikets eko-
nomiska
kartverk.

[5.]

4:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och under hänvisning till statsrådsprotokollet (sid. 6—9) hemställer utskottet,

att Riksdagen må, utöfver det å riksstatens sjette hufvudtitel för rikets ekonomiska kartverk uppförda ordinarie anslag, 6,000 kronor, under samma hufvudtitel på *extra stat* för år 1888 anvisa till fortsättande af de ekonomisk-geografiska kartarbetena i Norrbottens län 31,000 kronor och för de ekonomiska kartarbetena i öfriga delar af riket 45,000 kronor, eller tillsammans 76,000 kronor, äfvensom medgifva, att möjligen uppstående behållningar å båda anslagen må användas äfven till bestridande af utgifter för det topografiska kartverket.

Öfverståthållareembetet.

Angående
den för
öfverståt-
hållare-
embetet fast-
ställda löne-
reglering.

5:o. I en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 179) har herr *A. Hedin* föreslagit, att Riksdagen, vid regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel, ville *antingen* besluta, att de i 1880 års löne-reglering för öfverståthållareembetet fastställda löner skulle för de embeten och tjänster vid öfverståthållareembetet, hvilkas innehafvare åtnjöte andel i auktionsprovisionen för exekutivt försålda fastigheter, från och med nästa år, och så länge detta missbruk fortföre, indragas, *eller ock* besluta en framställning till Kongl. Maj:t med anhållan, att den af Riksdagen år 1880 antagna och af Kongl. Maj:t den 28 maj s. å. utfärdade stat för underståthållaren och öfverståthållareembetets kansli, som skulle tillämpas från och med år 1881, måtte ofördröjligen blifva tillämpad till alla delar, således med iakttagande af samtliga villkoren för löneförmånernas åtnjutande, samt att Kongl. Maj:t således måtte förståndiga öfverståthållareembetet att icke vidare, till förmån för någon sin embets- eller tjänsteman, uppbära den i 1858 års auktionsreglemente påbjudna pro-

vision för exekutivt försåld fastighet eller någon större eller mindre del af samma afgift.

Till stöd för detta förslag har i motionen anförts följande:

»Genom den löneroglering för öfverståthållareembetet, som år 1880 af Riksdagen fastställdes i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förslag, bestämdes underståthållarens aflöning till 7,000 kronor, deraf 5,000 kronors lön och 2,000 kronors tjänstgöringspenningar. »Detta belopp» — yttrade Riksdagen (skrifv. n:o 34, sid. 12) — »borde uppfylla alla billiga anspråk, helst om i betraktande tages, att han dessutom af Stockholms stad åtnjuta 2,250 kronor årligen». Medan sålunda underståthållarens aflöning uppgår till 9,250 kronor, uppbära — såsom Riksdagen erinrade — öfverdirektören för statistiska byrån, landtmäteridirektören, öfverintendenten och öfverbibliotekarien, hvilka samtliga äro chefer för sjelfständiga embetsverk, en aflöning af blott 7,000 kronor.

»Andra jemförelser kunde tilläggas, såsom att underståthållarens aflöning är 1,250 kronor högre än justitieombudsmannens och justitiekanslerens, något högre än generaldirektören och chefens för statskontoret, lotsdirektörens och generaldirektören och chefens för telegrafverket o. s. v.

»Visserligen nedsatte Riksdagen den af Kongl. Maj:t föreslagna aflöningen från 7,500 till 7,000 kronor, men ökningen i förutvarande löneförmåner var dock betydlig, nemligen från 4,500 kronor lön och ett å extra stat beviljadt dyrtidstillägg å 900 kronor.

»I Kongl. Maj:ts proposition förekom ej någon antydning om, att Kongl. Maj:t hade för afsigt att, vid sidan af den nyreglerade aflöningen, åt underståthållaren bereda eller bibehålla honom vid andra aflöningsförmåner, än Riksdagen godkänt och beviljat.

»Riksdagen kunde naturligtvis icke heller föreställa sig, att åt underståthållaren vore beviljade eller kunde komma att beviljas, utöfver den af Riksdagen reglerade lönen, extra inkomster i tjensten till vare sig mindre eller större belopp. En sådan förutsättning skulle ju hafva inneburit en misstanke, att den i Kongl. Maj:ts proposition förebragta utredning ej vore exakt, och att Kongl. Maj:t hade för afsigt att kringgå Riksdagens beslut.

»Efter fastställandet af 1880 års löneroglering för öfverståthållareembetet måste således det Kongl. Maj:ts beslut af år 1869, hvarigenom Kongl. Maj:t frantog Stockholms stads auktionsverk och åt öfverståthållareembetet tills vidare anslog en fjerdedel af auktionsverkets provision för exekutivt försålda fastigheter, till all kraft och verkan förfalla, emedan det icke lät sig förenas med den af Riksdagen antagna och af Kongl. Maj:t utfärdade lönerogleringen. Hvem sagda fjerdedel derefter borde tillfalla, är en för ämnet för min motion likgiltig fråga.

»Genom den nya utsökningslagen af 1877, hvilken trädde i kraft från och med 1879, befriades stadens auktionsverk från försäljningen af i mät tagna fastigheter. I samband härmed borde väl, om det icke var själfklart, hafva förordnats, att de tre fjerdedelarne af auktionsprovisionen ej vidare tillföle stadens auktionsverk, liksom efter antagandet af löneregleringen bort förordnas, derest icke heller detta var själfklart, att förutnämnda en fjerdedel ej vidare tillföle öfverståthållareembetet, eftersom detta hade till embetspligt, enligt utsökningslagen, att förrätta alla ifrågavarande bestyr, för hvilka stadens auktionskammare förut i auktionsprovisionen haft en ersättning, och eftersom nämnda fjerdedel ej vidare kunde af öfverståthållareembetet åtnjutas utan kränkning af den fastställda löneregleringen.

»Man kunde således vänta, att, derest Kongl. Maj:t förbisett behovet af föreskrifter härom, öfverståthållareembetet skulle hafva fäst Kongl. Maj:ts uppmärksamhet derå att, efter det nya utsökningslagen och ny lönereglering för öfverståthållareembetet trädt i kraft, den förut stadgade auktionsprovisionen för exekutivt försåld fastighet i hufvudstaden icke vidare, till någon del, hade någon användning och således borde upphöra att utgå.

»En annan utväg, visserligen besynnerlig, men ej alltför klandervärd — då Kongl. Maj:t ingenting uttryckligt förordnat, och då öfverståthållareembetet väl icke, utan Kongl. Maj:ts föreskrift, ansåg sig ega att tillämpa hvad som blott låg i sakens natur, d. v. s. upphöra att till större eller mindre del uppbära auktionsprovision — kunde väl tänkas, nemligen att embetet uppbure och förvarade provisionen såsom ett slags tills vidare »herrelöst gods».

»Men öfverståthållareembetet lär hafva funnit en tredje utväg. Icke blott den fjerdedel af auktionsprovisionen, som 1869 blef tills vidare anslagen åt öfverståthållareembetet och som åtminstone efter löneregleringens ikraftträdande icke vidare kunde lagligen tillfalla detsamma, utan ock de öfriga trefjerdedelarne, som aldrig varit ens provisoriskt åt detsamma anslagna, lär öfverståthållareembetet hafva bemäktigat sig och på egen hand anslagit till löneförhöjning åt underståthållaren samt ännu en eller annan af verkets tjenstemän.

»Att detta förfarande, äfven om det vore af Kongl. Maj:t sanktioneradt, står i uppenbar strid med 1880 års lönereglering, lär knappt behöfva mer än blott påpekas. Äfven om ej bland löneregleringsvilkoren den bestämmelsen vore intagen, att innehafvare af någon bland de reglerade befattningarne skulle vara »underkastad den vidsträcktare tjenstgöringsskyldighet och jemkning i åligganden, som kan varda föreskrifven», så skulle Kongl. Maj:t icke vara berättigad att tillerkänna en eller flere embets- eller tjenstemän inom öfverståthållareembetet någon särskild ersättning för de

bestyr, som nya utsökningslagen ålagt dem. Ty denna lag hade trädtt i kraft före 1880 års lönereglering och har således ej kunnat ålägga dem några vid löneregleringen okända och ej då i beräkning tagna skyldigheter.

»Öfverträdelsen af den fastställda löneregleringen är den ena sidan af denna sak. Den andra, ej mindre viktiga, är att Kongl. Maj:t till förmån för väl aflönade embetsmän betungar eller tillåter sine underordnade att betunga rättssökande med extra afgifter, till hvilkas påbjudande, i ett fall som detta, jag ej inser att Kongl. Maj:t eger någon laglig befogenhet, hur vidsträckt tolkning man än må gifva åt Kongl. Maj:ts s. k. ekonomiska lagstiftningsmagt.

»Enär sålunda Riksdagens löneregleringsbeslut blifvit kränkt, finner jag det ej längre vara för Riksdagen bindande.»

Under behandlingen af detta ärende har utskottet funnit nödigt inhemta upplysningar i nedan nämnda afseenden, nemligen:

dels huruvida en eller flere, samt, i sådan händelse, hvilka hos öfverståthållareembetet anställde embets- och tjänstemän uppburit provision vid de exekutiva försäljningar af fast egendom i Stockholm, som egt rum, sedan den nya utsökningslagen af den 10 augusti 1877 trädde i kraft;

dels ock — under förutsättning att sådan provision utgått — enligt hvilka grunder och med stöd af hvilka författningar provisionen under ofvan angifna tid beräknats och mellan de embets- och tjänstemän, som deraf kommit i åtnjutande, fördelats, samt till hvad belopp inkomsten af provisionen uppgått under hvar och ett af åren 1884, 1885 och 1886 för en hvar af de embets- och tjänstemän, som erhållit andel uti ifrågavarande slags sportel.

Med anledning häraf aflät utskottet den 4 februari 1887 skrifvelse med begäran om upplysning i berörda hänseenden till den af statsrådets ledamöter, som af Kongl. Maj:t förordnats att vid innevarande riksmöte utöfva den befattning med riksdagsärenden, som jemlikt § 46 af riksdagsordningen tillkommer en ledamot af statsrådet. I skrifvelse samma dag anbefalde Kongl. Maj:t öfverståthållareembetet att, så fort ske kunde, till utskottet afgifva de af utskottet äskade upplysningar; och fick utskottet derefter mottaga följande meddelande från embetet:

»Till Riksdagens statsutskott.

Till åtlydnad af Kongl. Maj:ts befallning uti i afskrift bilagde, nådiga bref af den 4 februari 1887 får öfverståthållareembetet till Eder kännedom meddela:

att vid de exekutiva försäljningar af fast egendom i Stockholm, som egt rum, sedan nya utsökningslagen af den 10 augusti 1877 trädde i kraft, provisionen tillfallit öfverståthållareembetets kansli;

att intill den 1 februari 1886 nio tiondedelar af provisionen uppburits af underståthållaren och i de fall, då i hans ställe sekreteraren tjenstgjort såsom ordförande, af den senare samt en tiondedel af den notarie, som vid auktionsförrättningarne fört protokoll;

att efter den 1 februari 1886 provisionen dels och till belopp af ungefär niotusen kronor användts till arvode åt en i anseende till ärendenas mängd anställd extra utmättningsman för värdering af fastigheter och två andra extra ordinarie tjenstemän, dels ock i öfrigt tillfallit underståthållaren, sekreteraren och en af notarierna, hvilka åtnjutit, underståthållaren sex tiondedelar, sekreteraren tre tiondedelar och notarien en tiondedel;

att de grunder, enligt hvilka provisionen beräknats, finnas angifna i 25 § af kongl. reglementet för auktionsverket i Stockholm den 13 april 1858, 93 och 95 §§ utsökningslagen och 1 § i kongl. förordningen den 12 juli 1878, allt på sätt närmare inhemtas af i afskrift bilagde två utslag, meddelade det ena af Kongl. Maj:ts i dess högsta domstol den 1 november 1886 och det andra af Kongl. Maj:ts och rikets svea hofrätt den 31 december 1886;

att provisionens fördelning, i afseende hvarpå någon föreskrift icke blifvit meddelad, skett enligt öfverenskommelse mellan de personer, hvilka med auktionernas och liquidernas förrättande ålegat taga befattning;

samt att provisionen utgjort

	99,256 kronor	75 öre	för år	1886,
	12,644	» 50	» »	1885,
och	6,989	» 50	» »	1884,
men för de närmast föregående åren uppgått till	4,808 kronor	93 öre	för år	1883,
	2,742	» 25	» »	1882,
	2,222	» 75	» »	1881,
	1,982	» 90	» »	1880,
	680	» —	» »	1879.

Stockholm i öfverståthållareembetets kansli den 7 februari 1887.

På öfverståthållareembetets vägnar:

BRÅKENHJELM.

Axel Åkerman.»

Vid denna öfverståthållareembetets skrifvelse voro fogade afskrifter dels af Kongl. Maj:ts ofvanberörda bref den 4 februari 1887, dels ock af de i öfverståthållareembetets skrifvelse omförmälda två utslag, hvilkas innehåll och lydelse inhemtas af *Bil. I* och *II* till detta utlåtande.

Sedan de nu omförmälda handlingarne kommit utskottet till handa, har utskottet erfarit, *dels* att öfverståthållareembetet i skrifvelse den 4 i samma månad hos Kongl. Maj:t hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes förordna:

1:o) att för fastigheter i Stockholm, som, vare sig utmäta, i mät dömda eller till konkurs afträdda, hädanefter exekutivt försålles, skulle tills vidare och intill dess annorlunda förordnades erläggas en afgift till belopp af 25 procent utaf den afgift, som enligt för Stockholms stad gällande auktionsreglemente den 13 april 1858 utginge för försäljning af fastighet; och

2:o) att denna afgift skulle tilldelas öfverståthållareembetets kansli, för att användas såsom godtgörelse för det med ifrågavarande auktioner och liqvider förenade arbete, enligt den fördelning och de närmare bestämmelser, öfverståthållareembetet egde att föreskrifva;

dels ock att statskontoret den 8 innevarande månad erhållit nådig befallning att skyndsamt häröfver afgifva underdånigt utlåtande.

Af de här ofvan meddelade handlingar erhålles, enligt utskottets uppfattning, icke någon ledning till bedömande af den nu föreliggande frågan, huruvida *embets- och tjenstemän vid öfverståthållareembetet ega befogenhet att komma i åtnjutande af ifrågavarande slags sportelinkomst*. Genom de i öfverståthållareembetets skrifvelse till utskottet åberopade utslag, gifna, det ena af Kongl. Maj:t, det andra, som numera vunnit laga kraft, af kongl. svea hofrätt, är nemligen endast afgjort, att i de fall, som utslagen afse, *köparen* af en på exekutiv auktion inropad fastighet ansetts *skyldig betala* provision enligt uppgifna författningar, hvaremot hvarken genom det ena eller det andra utslaget afgjorts, hvilken provisionen rätteligen bör tillfalla.

Till ledning för bedömandet af denna sistnämnda fråga får utskottet här nedan redogöra för de förhållanden, hvilka för omdömet härutinnan synas vara af vikt.

Innan nya utsökningslagen med 1879 års början trädde i kraft, för rättades jemlikt reglementet för auktionsverket i Stockholm den 13 april 1858 auktioner å utmäta fastigheter i Stockholm af stadens auktionsverk. Med köpeskillingsliqviderna tog, i fråga om utmäta fastigheter, auktionsverket icke någon befattning, utan ålåg det, jemlikt 13 § i ofvannämnda reglemente, köparen att till öfverståthållareembetets kansli ofördröjligen ingifva ansökning om liqvid af köpeskillning för utmätt fastighet. Å köpesumman för såld fastighet skulle enligt 25 § i reglementet utgå afgift till auktionsverket, beräknad å inropssumman, på följande sätt:

för 15,000 r:dr och derunder	1 $\frac{1}{2}$ procent
» hvad af inropssumman belöpte från 15,000 r:dr till och med 45,000 r:dr	1 »
» hvad af inropssumman belöpte från 45,000 r:dr till och med 100,000 r:dr	$\frac{1}{2}$ »
» hvad af inropssumman öfverstege 100,000 r:dr	$\frac{1}{4}$ »

Af den sålunda bestämda provisionen åtnjöts icke någon del af auktionsverkets tjänstemän, utan provisionen ingick oafkortad till stadens kassa.

I dessa bestämmelser skedde sedermera den ändring, att Kongl. Maj:t jemlikt skrifvelse till öfverståthållareembetet den 21 oktober 1869 förklarade embetet berättigadt att, tills vidare och intill dess förändrade föreskrifter i förevarande afseende kunde varda meddelade, för fastigheter i Stockholm, som, vare sig i mät dömda eller till konkurs afträdda, derefter blefve exekutivt försålda, uppbära en fjerdedel af auktionsprovision, slag- och sportelafgift deri icke inberäknad, att tilldelas öfverståthållareembetets kansli, för att användas för det med upprättande af ifrågavarande köpeskillingsliqvider förenade arbete.

Denna Kongl. Maj:ts skrifvelse är för frågans bedömande synnerligen upplysande, hvadan utskottet anser sig böra meddela densamma i dess helhet (se *Bil. III*.)

I enlighet med hvad Kongl. Maj:t sålunda beslutit, har öfverståthållareembetets kansli intill dess att nya utsökningslagen trädde i kraft, uppburit en fjerdedel af den i Stockholms stad utgående auktionsprovisionen. Med tillämpningen af denna lag inträdde nya förhållanden, i det att bestyret med auktioners förrättande å utmätt fast egendom enligt 93 § i utsökningslagen öfverflyttades å öfverexekutor, som i Stockholm är öfverståthållareembetet; och har öfverståthållareembetet från och med 1879 uppburit och mellan vederbörande embets- och tjänstemän fördelat *hela* den enligt auktionsreglementet beräknade provisionen. I § 1 af kongl. förordningen angående ersättning åt förrättningsmän för utmätning i enskilda mål samt till stämningmän m. m. den 12 juli 1878 stadgas endast, att »om ersättning för försäljning af utmätt fast egendom gälle, intill dess annorlunda kan blifva förordnad, hvad nu är i sådant hänseende stadgad».

Utskottet känner icke hvilka särskilda stadganden härmed åsyftas, men hvad Stockholm angår, finnas veterligen i förevarande afseenden endast ofvanberörda auktionsreglemente samt kongl. bref af den 21 oktober 1869.

Härmed är dock frågan ingalunda afgjord, ty rättigheten för embets- och tjänstemän vid öfverståthållareembetet att uppbära sportler af hvad slag som helst och således äfven provision å köpeskillingen för exekutivt sålda

fastigheter står naturligtvis i det närmaste sammanhang med frågan derom, huruvida en sådan rättighet är förenlig med den af Riksdagen fastställda löne-regleringen.

Denna reglering egde rum vid 1880 års riksdag, då Kongl. Maj:t framlade förslag till ny stat för *underståthållaren* och *öfverståthållareembetets kansli*, ur hvilket förslag utskottet här får meddela följande utdrag. På öfverståthållareembetets hemställan föreslog Kongl. Maj:t följande aflöning, nemligen:

till underståthållaren lön 5,000 kronor och tjänstgöringspenningar 2,500 kronor;

till sekreteraren i öfverståthållareembetets kansli lön 4,400 kronor och tjänstgöringspenningar 2,000 kronor jemte ett ålderstillägg efter 5 år af 600 kronor;

till två notarier, hvardera, lön 1,500 kronor och tjänstgöringspenningar 1,000 kronor samt ett ålderstillägg efter tio år med 500 kronor; och

till öfverståthållareembetets iörfogande för extra biträden och vikariatsersättning m. m. 4,000 kronor.

Bland villkoren för tillgodonjutande af de nya aflöningsförmånerna torde följande böra här antecknas;

1:o) att innehafvare af någon utaf nu ifrågavarande befattningar skulle vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet och jemkning i åligganden, som kunde varda föreskrifven;

2:o) att med några af berörda embeten eller tjänster icke finge förenas annan tjänst på rikets eller Riksdagens stat, ej heller annan tjänstebefattning, med mindre den funnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjänstgöringen hos öfverståthållareembetet;

3:o) att underståthållaren och sekreteraren icke heller finge mottaga befattning på kommuns stat.

Enligt skrifvelse den 14 Maj 1880 (n:o 34) biföll Riksdagen allt hvad Kongl. Maj:t beträffande ifrågavarande löne-reglering föreslagit, med undantag allenast deraf, att aflöningsbeloppen för underståthållaren och sekreteraren minskades, för den förre med 500 kronor till 7,000 kronor och för den senare med likaledes 500 kronor till 5,900 kronor.

Af den redogörelse, som nu lemnats, framgår, att hvarken af Kongl. Maj:t ifrågasatts eller af Riksdagen medgifvits, att underståthållaren och sekreteraren samt öfrige i den nya staten upptagne embets- och tjänstemän skulle få åtnjuta den slags sportel, som utgår i form af provision å köpeskillingen för exekutivt sålda fastigheter. Häraf synes utskottet följa, att, om ock sådan provision åtnjutits under åren 1879 och 1880, densamma efter löne-regleringens tillämpning bort upphöra, väl icke att vid köpeskillingsliqviderna

beräknas och uttagas, hvarom utskottet icke kan uttala något omdöme, men att tillfalla och fördelas mellan de å stat uppförde embets- och tjänstemännen, hvilkas aflöningar af Riksdagen reglerats. Att statens embets- och tjänstemän icke ega att för sin tjensteutöfning uppbära andra eller större inkomster af tjensten, än Riksdagen bestämt, torde ligga i sakens natur. Rigtigheten af denna uppfattning vinner, om särskild bevisning härutinnan skulle erfordras, stöd af hvad vid andra jemförliga löneregleringar egt rum. Sålunda har vid den år 1878 af Riksdagen fastställda lönereglering för visse tjänstemän, hvaribland landssekreterare och landskamrerare, vid landsstaten af Riksdagen enligt skrifvelse den 22 maj 1878 (n:o 35) beslutits,

»att med löneregleringens inträdande skulle för deri inbegripne tjänstemän upphöra den nuvarande rättigheten till expeditionslösen, uppbördsprocenter, provisioner, arfvoden af allmänna bevillningen samt ersättning å allmänna indragningsstaten och för mistade bötesandelar; dock med det undantag, att följande sportler komme att till samme tjänstemän fortfarande utgå, nemligen:

a) lösen för sådana expeditioner, som part eller annan på egen begäran erhåller eller eljest icke författningsenligt är pligtig att lösa;

b) andel i böter för försummelse att i behörig tid erlægga påförda utskylder;

c) åklagareandelar af sakören;

d) arfvode af försäljningsmedel för i beslag taget virke;

e) provisioner för uppbörd och redovisning af kommuners eller enskilda inrättningsars afgifter eller utaf medel af än mera enskild natur; och

f) den särskilda provision, som inom Vester- och Norrbottens län tillkomme länsmännen för deras befattning med mantalsskrifningarne inom lappmarken; samt,

tills vidare och intill dess annorlunda kunde vara förordnad,

g) arfvode för försäljning af utmätt fast egendom.»

Man finner häraf, att vid denna lönereglering noggrant uppgifvits, hvilka sportler som skulle få af vederbörande landsstatstjänstemän åtnjutas. Då nu i förslaget till lönereglering för underståthållaren och öfverståthållarembetet kansli icke uppgifvits, att underståthållaren och öfrige å staten uppförda embets- och tjänstemän skulle ega att tillgodonjuta annan sportelinkomst än viss expeditionslösen, så synes man vara berättigad till den slutsatsen, att i och med löneregleringens tillämpning eller från och med 1881 alla slags sportler, utom hvad deraf uttryckligen undantagits, bort upphöra.

Men hvilken verkan än må tillerkännas en af Riksdagen fastställd lönereglering, så torde i allt fall meningarne icke vara delade derom, att de för närvarande tillämpade reglerna för provisionens beräknande kunna leda och i verkligheten ledt till resultat, hvilka måste anses oegentliga. Det kan nem-

ligen icke förnekas, att det ligger något motbjudande deri, att statens embets- och tjänstemän skola på enskildes ekonomiska obestånd skörda en vinst, som växer i samma mån detta obestånd drabbar flere, och utmätningarne af fast egendom tilltaga i antal och omfattning. Detta gäller icke allenast i fråga om öfverståhållareembetets embets- och tjänstemän, utan äfven om de landsstatens embets- och tjänstemän, som, enligt 1878 års löneroglering och Riksdagens der- vid lemnade uttryckliga medgifvande, ega att åtnjuta provision å exekutivt försålda fastigheter. Äfven för dessa senare embets- och tjänstemän hafva, enligt inom utskottet lemnade upplysningar, inkomsterna af ifrågavarande slags sportler under de senare åren ökats i stor skala. Visserligen beräknas provisionen vid exekutiva försäljningar af fast egendom i landsorterna något lägre än i Stockholm, men till följd af sådana försäljningars stora och vid löne- regleringens fastställande ej förutsedda tillväxt hafva inkomsterna deraf nu mera nått en mot vederbörandes arbete ingalunda svarande ökning. Härom kan utskottet nu, då något förslag om ändring i de för provision vid exekutiva försäljningar af fast egendom i landsorten gällande bestä- melser icke föreligger, ej närmare uttala sig, men utskottet antager att äfven frågan härom snarligen måste lösas.

Under uttalande häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med anledning af Herr Hedins före- varande motion, må hos Kongl. Maj:t hemställa, att Kongl. Maj:t må taga i öfvervägande om och i hvad mån ersättning till öfverståhållareembetets embets- och tjänstemän bör utgå för exekutiva försäljningar i Stockholms stad af fast egendom, samt, i händelse sådan ersättning finnes böra utgå, hos Riksdagen framställa de förslag, som häraf må på- kallas.

Landsstaterna i länen.

6:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att landshöfding må berättigas att från och med innevarande år för resor, som han verkställer till inhemtande af närmare kändedom om hvad till länets bästa kan lända, erhålla rese- och traktamentsersättning enligt gällande resereglemente, dock med högst 1,000 kronor för år i hvart och ett af Kopparbergs, Gefleborgs, Vesternorrlands, Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens samt Vermlands län och med högst 500 kronor för år i hvart och ett af de öfriga länen.

*Angående
ifrågasatt
reskostnads-
ersättning
åt lands-
höfdingarne.
[6.]*

Till stöd för denna framställning har i statsrådsprotokollet (sid. 9—11)

framhållits, att landshöfding, som enligt landshöfdingeinstruktionen den 10 november 1885 hade till åliggande att årligen besöka olika orter af länet till inhemtande af närmare kännedom om hvad till länets bästa kunde lända, för sådana resor billigtvis borde åtnjuta ersättning. Så länge det ålåg honom att förrätta beväringmönstringarne, hade han vid de deraf föranledda vidsträckta resor inom länet det bästa tillfälle att på samma gång lära känna länets förhållanden och behof. Härtill hade ock tagits behörig hänsyn, när vid 1884 års riksdag Kongl. Maj:t framlade förslag till definitivt bestämmande af landshöfdingarnes löneförmåner. Då hade nemligen gjorts framställning, att landshöfding skulle för de årligen återkommande resorna i anledning af beväringmönstringarna ega åtnjuta rese- och traktamentsersättning enligt gällande resereglemente, hvaremot särskild godtgörelse för hans resor i öfrigt inom länet icke ifrågasattes. Med 1887 års ingång hade dessa förhållanden förändrats. På grund nemligen af värnpligtslagen den 5 juni 1885, som trädte i kraft den 1 januari 1887, komme landshöfdingarnes resor för beväringmönstringar icke vidare i fråga. Skyldigheten för dem att göra årliga resor till inhemtande af kännedom om länet qvarstode, men möjligheten att fullgöra denna pligt utan särskild kostnad hade bortfallit.

- Enligt utskottets uppfattning kan hvad sålunda och i öfrigt anförts till stöd för Kongl. Maj:ts framställning icke anses innefatta tillfyllestgörande skäl för bifall till denna framställning. Genom bortfallandet af landshöfdingarnes skyldighet att verkställa beväringmönstringar och företaga de resor, för hvilka ersättning hittills åtnjutits, kan icke någon rubbning i de förhållanden, hvilka vid aföningarnes bestämmande blifvit beaktade, skäligen sägas hafva inträdt. Ty då landshöfdingelön uppgår till minst 13,000 kronor om året och sålunda till vida högre belopp än i allmänhet lemnas t. ex. generaldirektörer, med hvilka i statsrådsprotokollet jemförelse gjorts, så torde det vara uppenbart, att denna lön, i förening med de öfriga förmåner af fri bostad m. m., som landshöfdingarne erhålla, är så tillräcklig, att det utan obillighet kan fordras, att de skola utan särskild kostnadsersättning fullgöra äfven nu ifrågavarande del af sina tjensteåligganden.

Utskottet hemställer alltså,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må vinna Riksdagens bifall.

7:o. Under förevarande anslagstitel är af Kongl. Maj:t vidare föreslaget, att penningeanslaget under »landsstaterna i länen» måtte höjas med det belopp, hvartill sex indragna landsstatsboställens afkastning är i stat beräknad, eller 3,740 kronor.

Angående
höjning i
landsstats-
anslaget till
följd af in-
dragning af
sex lands-
statsbo-
ställen.

Ifrågavarande boställen äro, enligt hvad statsrådsprotokollet (sid. 11 och 12) utvisar, följande:

länsmansbostället i Bro, Endre, Dede och Bäls ting jemte Martebo och Lummelunda socknar i Gotlands län, $\frac{1}{2}$ mantal Riddare n:o 2;

häradsskrifvarebostället i Ölands södra Mots fögderi af Kalmar län, $\frac{3}{4}$ mantal Lilla Vickleby n:is 1, 2, 3;

kronofogdebostället i Sunnervikens fögderi af Göteborgs och Bohus län, 1 mantal Torp;

kronofogdebostället i Vedbo fögderi af Elfsborgs län, 1 mantal Stommen n:o 1;

häradsskrifvarebostället i Vester-Nerikes fögderi af Örebro län, 1 mantal Ybby n:o 2; och

länsmansbostället i Siende härad af Vestmanlands län, 1 mantal Högby n:o 1.

Denna framställning har ej föranlett någon erinran, hvadan Utskottet hemställer,

att Riksdagen må höja penninganslaget under »landsstaterna i länen» med det belopp, hvartill sex indragna landsstatsboställens afkastning är i stat beräknad, eller 3,740 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstaten.

8:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att det under anslaget till »väg- och vattenbyggnadsstaten» å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat till »vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde» uppförda belopp, 7,200 kronor, måtte från och med år 1888 höjas till 10,000 kronor och således med 2,800 kronor.

*Angående
ändring i
väg- och
vattenbygg-
nadsstyrelsens
stat.
[8.]*

I händelse af bifall härtill skulle anslaget till »väg- och vattenbyggnadsstaten (deraf tvenne särskilda reservationsanslag, till expenser för allmänna arbeten och till vägundersökningar, hvartera å 30,000 kronor)» ökas från 126,400 kronor till 129,200 kronor.

Hänvisande till hvad som blifvit till statsrådsprotokollet (sid. 12—19) anfördt om detta anslagsbehof, får utskottet, som finner den af Kongl. Maj:t begärda anslagstillökningen betingad af oundgängligt behof, hos Riksdagen hemställa:

att det under anslaget till »väg- och vattenbyggnadsstaten», å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat till »vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän,

rit- och skrifbiträde» uppförda belopp, 7,200 kronor, må från och med 1888 höjas med 2,800 kronor till 10,000 kronor; samt

att, under förutsättning af bifall härtill, anslaget till »väg- och vattenbyggnadsstaten (hvaraf tvenne särskilda reservationsanslag, till expenser för allmänna arbeten och till vägundersökningar, hvartdera å 30,000 kronor)» må ökas från 126,400 kronor till 129,200 kronor.

Gästgifvares friheter.

Angående utbyte af indelnings-ersättningar mot bestämda anslag. [9.]

9:o. Med anledning af hvad Kongl. Maj:t under denna anslagstitel föreslagit, och under hänvisning till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 19—22) derom anförts, hemställer utskottet:

att Riksdagen, med bifall till dels de i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 12 januari 1887 under förevarande anslagstitel föreslagna utbyten af ränteersättningar mot bestämda årliga belopp och dels den i protokollet omnämnda förenkling i afseende å ersättningarne till gästgifverierna i Elfsborgs län, må höja penninganslaget under »gästgifvares friheter», utgörande 6,880 kronor, med ett till 292 kronor jemnadtt belopp, eller till 7,172 kronor, samt,

vid bifall härtill, minska det i kolumnen »indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag, ersättningar» under nyssnämnda anslag uppförda belopp, 6,060 kronor, med 292 kronor till 5,768 kronor.

Färjor och färjekarlar.

Angående utbyte af indelnings-ersättningar mot bestämda anslag. [10.]

10:o. Likaledes med anledning af hvad Kongl. Maj:t under denna anslagstitel föreslagit, och under hänvisning till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 22 och 23) derom anförts, hemställer utskottet:

att Riksdagen, med bifall till det i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 12 januari 1887 under förevarande anslagstitel omnämnda utbyte af indelningsersättningar mot bestämdt belopp, må höja penninganslaget under an-

slaget till »färjor och färjekarlar», nu utgörande 152 kronor, med ett jemnadt belopp af 202 kronor till 354 kronor, samt,

vid bifall härtill, utesluta från riksstaten det i kolumnen »indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag: ersättningar» nu uppförda belopp af 208 kronor, hvarigenom anslaget till »färjor och färjekarlar» minskas med 6 kronor från 385 kronor till 379 kronor.

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar.

11:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte *dels* på ordinarie stat från och med år 1888 bevilja till understöd åt anstalter för lägre landtbruksundervisning med hufvudsakligt ändamål att befrämja elevernas teoretiska utbildning ett förslagsanslag å 15,000 kronor, att efter Kongl. Maj:ts bepröfvande med högst 3,000 kronor årligen tilldelas sådana anstalter, under vilkor:

*Angående
anslag för
den lägre
landtbruks-
undervisningen.
[11.]*

att vederbörande hushållningssällskap vitsordade behovet inom orten af dylik undervisning;

att inom orten tillsköttes lika belopp, elevavgifter inberäknade;

att en frilev för hvarje fullt 1,000 kronor af statsbidraget skulle ega att vid anstalten åtnjuta undervisning;

att anstalten underkastade sig den kontroll, Kongl. Maj:t i hvarje särskildt fall funne skäl föreskrifva; samt

att anstalten årligen afgåfve berättelse om sin verksamhet för landtbruksundervisningen;

dels ock medgifva, att, i den mån nuvarande anslag för lägre landtbruksskolor icke toges i anspråk för dylika skolor, äfven sålunda tillgängliga medel finge användas till understöd åt undervisningsanstalter af förstnämnda slag med belopp af högst 4,000 kronor åt anstalt inom län, der landtbruksskola ej finnes, som åtnjöte statsanslag till enahanda belopp, och med högst 3,000 kronor åt andra dylika anstalter, allt på enahanda vilkor, som ofvan angifvits, dock att inom län, der landtbruksskola, som åtnjöte bidrag af statsmedel, ej finnes, statsunderstöd måtte lemnas, ehvad bidrag inom orten tillsköttes eller icke.

Å sid. 23—32 i statsrådsprotokollet redogöres för så väl det förslag till ordnande af den lägre landtbruksundervisningen, som framlagts af den år 1882 tillsatta komitén för afgifvande af förslag till den lämpligaste organisationen af rikets landtbruksläroverk som ock för de yttranden, som afgifvits

öfver samma förslag i hvad det angår den lägre landtbruksundervisningen; och får utskottet till denna redogörelse hänvisa.

Vid ärendets föredragning i statsrådet yttrade föredragande departementschefen följande:

»Af den redogörelse, jag nu lemnat, torde Eders Kongl. Maj:t finna, hurusom åsigterna om den lämpligaste organisationen af den lägre landtbruksundervisningen inom riket äro i hög grad vexlande. Under det några lägga hufvudsaklig vikt vid undervisningens anordnande på en företrädesvis praktisk basis, vilja andra anse behofvet af en uteslutande teoretisk undervisning vara af öfvervägande betydelse. I ett land med så olika kulturförhållanden som Sveriges, torde det också vara helt naturligt, att behofven i ifrågavarande afseende skola på olika sätt göra sig gällande. I de orter, der den lägre landtbruksskolan, den må nu kallas landtmannaskola eller landtbruksskola, företrädesvis söker sine alumner bland sjelfgande jordbrukares söner, måste undervisningen och skolans organisation ordnas efter deras förhållanden och åskådningssätt, då den deremot i de län, der skolan hufvudsakligast besökes af dem, hvilka vilja såsom rättare eller i andra dylika beställningar vinna sin framtida bergning, måste, för att de må kunna blifva delaktige af undervisningen, inrättas med särskild hänsyn till deras vilkor. Jag antager följaktligen, att det icke är möjligt att för vårt land utfinna en form för undervisningen och en organisation af skolan i öfrigt, som är af den allmänna nytta för landet, att den bör anses framför andra gagna och vara förtjent af statens understöd. Emellertid torde dock kunna med temlig säkerhet påstås, att landtbruksskolan, sådan den nu är genom 1877 års reglemente fastställd, visat sig gagnelig, men med lika visshet kan sägas, att nya kraf på undervisning uppstå, som icke kunna af nämnda skola tillfredsställas. Detta har också redan af olika orsaker visat sig i vidt skilda delar af landet. Jemtland har ej längre ansett sig kunna begagna den genom nämnda reglemente fastställda form för landtbruksskolan, icke heller Gotland, och å andra ställen inom riket hafva uppstått skolor eller afdelningar deraf, der, likasom i de båda nämnda länens, undervisningen är byggd på grunder, som mera tillmötesgå anspråken på teoretisk utbildning. Vid sådant förhållande synes mig icke lämpligt, att staten med understöd gynnar uteslutande sådana skolor som äro inrättade i öfverensstämmelse med nämnda reglemente, äfven om de modifierades på sätt förvaltningskomitén föreslagit, och hvilket i vissa afseenden skulle medföra beaktansvärda fördelar. I hvilken form behofvet af lägre landtbruksundervisning ter sig, synes det vara lika berättigadt till biträde af staten, blott trygghet förefinnes, att behofvet är verkligt, och att dess tillfredsställande bör kunna vinnas i den form, som är ifrågasatt. Dessa

omständigheter synas böra utgöra föremål för Eders Kongl. Maj:ts bepröfvande i hvarje särskildt fall.

Af hvad jag nu yttrat följer, att de bidrag, staten anser sig kunna lemna till den lägre landtbruksundervisningens befrämjande, ej böra uteslutande tillgodokomma de lägre landtbruksskolorna. Att beröfva dem det understöd de redan åtnjuta kan naturligtvis ej komma i fråga, men i händelse en eller annan af dem upphör med sin verksamhet, torde bidraget till densamma böra få på annat håll disponeras. Det har hittills ansetts, att staten borde understödja *en* skola för den lägre landtbruksundervisningen inom hvarje län med ett anslag af 4,000 kronor, mot skyldighet för skolan att mottaga 12 frilärlingar, men att, der *en* skola redan funnes, som åtnjöt understöd till nämnda belopp, staten till andra dylika skolor ej borde lemna högre bidrag än 2,000 kronor, och detta under vilkor derjemte, att inom orten tillskötes motsvarande belopp. Enahanda princip synes böra vinna tillämpning äfven om man ville understödja läroanstalter, som skulle uteslutande afse teoretisk utbildning, så att i län, der lägre landtbruksskola ej finnes med statsunderstöd af 4,000 kronor, till följd deraf ledigblifvet anslagsbelopp i stället må kunna tilldelas anstalt för lägre teoretisk landtbruksundervisning och detta, i likhet med hvad som gäller för lägre landtbruksskolor, utan vilkor om tillskott inom orten af ett lika belopp, men att i län, der en för landtbruksundervisningen afsedd anstalt redan finnes, som åtnjuter det högre statsanslaget, understödet till de öfriga anstalterna må sättas något lägre och såsom vilkor för dylikt understöds erhållande stadgas, att motsvarande bidrag inom orten tillskjutes. Då de lägre landtbruksskolorna, förutom de statsunderstöd i penningar, som tilldelas dem, ega tillgodogöra sig lärlingarnes arbetskrafter, men detta ej kan blifva fallet vid skolor, hvilka icke äro ställda i förbindelse med jordbruk, torde det senare slaget af läroanstalter ej i allmänhet kunna ega bestånd, derest de icke kunna påräkna ett statsunderstöd af 3,000 kronor. Utan att det kan anses betungande, torde dock för samtliga läroanstalter för uteslutande teoretisk utbildning, på sätt så väl landtbruksläroverkskomitén som förvaltningskomitén föreslagit, kunna föreskrifvas att de, om statsunderstöd erhålles, böra lemna kostnadsfri undervisning åt en lärjunge för hvarje fullt ett tusen kronor deraf.

Att höja anslaget till lägre landtbruksskolor, såsom förvaltningskomitén och två hushållningssällskap ifrågasatt, synes mig icke för närvarande af behovet påkalladt, men, för att de teoretiska undervisningsanstalterna må kunna hafva att påräkna något verksamt understöd från statens sida, torde vara nödvändigt att, förutom vidtagande af ofvan angifna ändringar i afseende å dispositionsrätten af de till lägre landtbruksskolor anvisade

anslag, som för närvarande uppgå till 104,000 kronor, ett förslagsanslag, hvars belopp torde kunna bestämmas till 15,000 kronor, ställes till Eders Kongl. Maj:ts förfogande.»

Lika med föredragande departementschefen finner utskottet det icke vara möjligt att utfinna en enda form och organisation för de nu ifrågasvarande undervisningsanstalterna — hvilka utskottet finner lämpligen kunna, på sätt komitén föreslagit, benämnas »landtmannaskolor» till skilnad från de redan befintliga lägre landtbruksskolorna — af beskaffenhet att särskildt böra af staten omhuldas.

Till detta uttalande har utskottet så mycket större anledning, som komiténs förslag i fråga om kompetensvilkor för inträde i landtmannaskolorna, om undervisningstidens längd, om läroämnenas antal, om kursernas omfång o. s. v., såsom det synes, föranledt åtskilliga anmärkningar af dem, som öfver komitéförslaget i denna del yttrat sig, samt förslaget i dessa hänseenden äfven hos utskottet väckt betänkligheter. Då hushållningssällskapen i alla dessa afseenden emellertid bäst lära kunna bedöma hvad som för hvarje ort är lämpligast, synes man genom att ställa de nu ifrågasvarande undervisningsanstalterna (landtmannaskolorna) i än närmare beroende af hushållningssällskapen, än Kongl. Maj:t föreslagit, böra vinna trygghet, att den för hvarje ort tjenligaste anordning af desamma ernås; och anser utskottet därför ett tillägg i denna riktning böra göras till de vilkor för erhållande af statsunderstöd, som af Kongl. Maj:t ifrågasatts. Härigenom skulle hushållningssällskapen erhålla frihet att anordna landtmannaskolorna såsom vare sig fristående eller förenade med andra undervisningsanstalter; och då i allt fall de af hushållningssällskapen antagna grunderna för skolornas organisation och plan af Kongl. Maj:t pröfvas och godkännas, innan anslag beviljas, vinnes derigenom tillräcklig trygghet för undervisningens ändamålsenliga ordnande.

Hvad slutligen angår senare delen af Kongl. Maj:ts föreliggande framställning, eller det begärda medgifvandet angående viss dispositionsrätt öfver besparingar å nuvarande anslag till lägre landtbruksskolor, så har denna del af framställningen icke föranledt annan erinran, än att *dels* ett förtydligande funnits böra ske, *dels* ock bestämmelse synts böra meddelas derom, att i län, der med statsmedel understödd lägre landtbruksskola ej finnes, endast *en* landtmannaskola må erhålla anslag af statsmedel utan anspråk på bidrag inom orten.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer Utskottet,

att Riksdagen må:

- a) på ordinarie stat från och med 1888 bevilja till understöd åt sådana landtmannaskolor (anstalter för lägre landtbruksundervisning med hufvudsakligt ändamål att befrämja elevernas teoretiska utbildning), för hvilka stadgar blifvit af Kongl. Maj:t godkända, ett förslagsanslag å 15,000 kronor, att efter Kongl. Maj:ts bepröfvande med högst 3,000 kronor årligen tilldelas sådana landtmannaskolor; under vilkor
- att* vederbörande hushållningssällskap vitsordar behovet inom orten af dylik skola samt antingen afgifver förslag till såväl skolans organisation i allmänhet, vare sig att den anordnas fristående eller förenad med annan lämplig undervisningsanstalt, som särskildt inträdesfordringar, undervisningsämnen och undervisningsplan, eller ock, der skolan af enskilde personer grundas, förordar det af dessa i berörda hänseenden uppgjorda förslag;
- att* inom orten tillskjutes lika belopp, elevavgifter inberäknade;
- att* en frielev för hvarje 1,000 kronor af statsbidraget eger att vid skolan åtnjuta undervisning;
- att* skolan underkastar sig den kontroll, Kongl. Maj:t i hvarje särskildt fall finner skäl föreskrifva; och
- att* skolan årligen afgifver berättelse om sin verksamhet för landtbruksundervisningen; samt
- b) medgifva, att besparingar å de nuvarande anslagen till lägre landtbruksskolor få användas till understöd åt ofvannämnda landtmannaskolor med belopp af högst 4,000 kronor åt landtmannaskola, som är belägen i län, der med statsmedel till samma belopp understödd lägre landtbruksskola ej finnes, och med högst 3,000 kronor åt öfriga landtmannaskolor; allt på enahanda vilkor, som i *mom. a* föreslagits, dock att i län, der med statsmedel understödd lägre landtbruksskola ej finnes, statsanslag till *en* landtmannaskola må utgå, ehvad bidrag inom orten tillskjutes eller icke.

Länsveterinärer.

Angående
ifrågasatt
upprättande
af en ny
läns-
veterinär-
tjänst.

12:o. I en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 91) har Herr *S. Nilsson* i Efveröd föreslagit, att Riksdagen måtte på ordinarie stat från nästa års början bevilja ett årligt anslag af 1,500 kronor som lön till ytterligare en länsveterinär i Kristianstads län, med station i Brösarp, under samma vilkor som äro gällande för länsveterinärer i allmänhet.

I den ifrågavarande motionen anföres följande:

»Liksom frågan om ett bättre ordnande af sjukvården för människan allt mer och mer trängt fram på dagordningen inom vårt land, likaså måste äfven frågan om sjukvården för våra husdjur snart komma att intaga ett mera framstående rum än för närvarande, särskildt med afseende derpå, att något måste göras för att bereda hjälp åt den jordbrukande befolkningens tryckta belägenhet i finansielt hänseende, hvilkens största tillgångar ofta utgöras af deras husdjur. Att ett allt för ringa antal veterinärer för närvarande är att tillgå på landsbygden, torde af de många klagomål, som från skilda delar af landet låta förnimma sig, vara obestridligt. De uti många fall långa afstånden till veterinärläkaren göra det rent af omöjligt, ensamt från kostnadens synpunkt, att för husdjuren anskaffa läkare. Ett allmänt ordnande af denna fråga till ett bättre, genom statens mellankomst, torde derföre snart komma att så allvarsamt framställas inför Riksdagen, att en lösning måste ega rum. Jag vågar likväl icke nu upptaga hela denna stora fråga till Riksdagens begrundande, då så många frågor af framstående vikt i år komma att föreläggas densamma. En utredning från regeringens sida torde äfven vara nödig i frågan, innan Riksdagen skrider till afgörande. Men innan frågan i sin helhet kommer att ordnas, torde det vara en pligt för staten att komma de mest vanlottade orterna till hjälp, och då jag känner en sådan ort, som fordom varit nästan utan all läkarehjelp för ortens befolkning, men med stora uppoffringar för några år sedan fått denna brist afhulpen, uppoffringar, som under dessa svåra tider äro ganska känbara, men oundvikliga, och då denna ort för närvarande är på samma sätt lidande i fråga om läkarhjelp för dess husdjur, oaktadt till afhjelpande deraf allvarliga framställningar åtskilliga gånger blifvit gjorda hos så väl länets landsting som hushållningssällskap, vågar jag föreslå Riksdagen, att staten räcker detta samhälle en hjälpsam hand. Till denna framställning föranledes jag dels af den kännedom jag eger i förevarande fall, dels af den begäran derom, som genom ombud från samtliga kommunerna inom Albo härad af Kristianstads län till mig blifvit gjord. Ett bifall till en af rättvisa och billighet framkallad framställning kan ju icke förhindra frågans upptagande i

allmänhet för hela landet, om Riksdagen dertill skulle finna sig föranlåten. Då bland rikets 24 län åtta redan äro på statens bekostnad försedda med två länsveterinärer, torde detta vara ett ytterligare skäl för min framställning.»

Då, såsom stundom inträffat, enskilde motionärer ifrågasatt att upp-
rätta nya tjenstebefattningar på ordinarie stat, har utskottet i allmänhet
afstyrkt sådana förslag, under uttalande, att, innan beslut härutinnan af Riks-
dagen fattades, utredning genom Kongl. Maj:ts försorg borde föregå. Upp-
rätthållandet af denna grundsats synes utskottet vara af vigt; och utskottet
kan därför icke tillstyrka förslaget, helst upplysning inhemtats, att i staden
Kristianstad tre veterinärläkare äro bosatte, och förflyttning af en af dem
till den af motionären angifna station möjligen skulle kunna ske, om fram-
ställning derom göres hos vederbörande.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion ej må till någon Riksdagens åt-
gärd föränleda.

Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

13:o. Kongl. Maj:t har af skäl, som finnas anförda till statsråds-
protokollet (sid. 35—37), föreslagit, att det under anslagstiteln »befrämjande
i allmänhet af slöjderna» särskildt till *reseunderstöd åt fabriks- och handtverks-*
arbetare anvisade anslag måtte höjas med 8,000 kronor, eller från 12,000
kronor till 20,000 kronor.

*Angående
höjning af
anslaget
»reseunder-
stöd åt
fabriks- och
handtverks-
arbetare».*
[12.]

Vidare har beträffande samma särskilda anslag herr *Ernst Beckman*,
i en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 89) på anförda skäl före-
slagit, att det till reseunderstöd åt fabriks- och handtverksarbetare utgående
anslag måtte höjas till 30,000 kronor.

Utskottet har funnit det genom den i förevarande fråga åvägabragta
utredning vara ådagalagdt, att en höjning af anslaget till omfördälda rese-
understöd kan vara påkallad. Hvad åter angår beloppet af den ökning, som
bör beviljas, anser utskottet detta böra stanna vid den i statsverksproposi-
tionen begärda summan; helst hela anslaget till befrämjande i allmänhet af
slöjderna liksom alla öfriga under rubriken »jordbruket, handeln och närin-
garna» uppförda anslag, har karakteren af reservationsanslag. De besparingar
(reservationer), som årligen göras å samtliga dessa anslag, öfverföras till en
särskild besparingsfond samt få, enligt Riksdagens medgifvande, användas till
hvilket af de ändamål som helst, hvilkas främjande afses med något af de
särskilda anslagen.

I statsutskottets utlåtande n:o 10 vid 1886 års riksdag lemnades en utförlig redogörelse för ofvanberörda besparingars belopp under åren 1878—1885, hvilken redogörelse utskottet anser böra fullständigas med motsvarande uppgifter för 1886; och då, hvad 1885 års besparingar angår, desamma angifvits med stöd af räkenskaper, som vid tiden för afgifvandet af utskottets utlåtande år 1886 icke afslutats, får utskottet här å nyo meddela uppgift å besparingarna för 1885, med iakttagande af de obetydliga rättelser, hvartill numera erhållna upplysningar föranleda.

Besparingarna hafva uppgått till:

	1885.		1886.	
	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
å anslaget till:				
Vägar och kommunikationer	7,359:	06.	1,059:	06.
Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar	5,400:	—	12,800:	—
Landtbruksingenjörer och deras biträden	4,253:	83.	2,000:	—
Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar	1,436:	93.	—	—
Länsveterinärer	1,022:	44.	2,109:	95.
Befrämjande i allmänhet af slöjderna	15,300:	—	9,863:	81.
Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart	18,800:	—	9,400:	—
Befrämjande i allmänhet af bergsbruket	3,000:	—	5,250:	—
Fiskerinäringens understöd	—	—	3,086:	90.

Summa kronor 56,572: 26. 45,569: 72.

Under åberopande af hvad här ofvan anförts, hemställer utskottet alltså,

att Riksdagen — med bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, men med afslag å herr Beckmans förevarande motion — må från och med år 1888 höja det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af slöjderna» särskildt till *reseunderstöd åt fabriks- och handtverksarbetare* anvisade anslag från 12,000 kronor till 20,000 kronor, eller med 8,000 kronor.

Angående
höjning af
anslag till
husslöjden.

14:o. Vidare och med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning samt under hänvisning till de skäl, som i statsrådsprotokollet (sid. 37—39) anförts, hemställer utskottet,

[13.]

att Riksdagen må höja det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af slöjderna» särskildt till befrämjande af *husslöjden* uppförda belopp, 20,000 kronor, med 5,000 kronor till 25,000 kronor.

Skiften och afvittringar.

15:o. Under återopande af de skäl, som blifvit anförda till statsrådsprotokollet (sid. 39—42), får utskottet hemställa,

*Angående
anslag till
skiftesverket
m. m.*

att Riksdagen — med bifall till Kongl. Maj:ts derom [14 och 15.] gjorda framställningar och i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad förut under flera år skett — må:

- a) *dels* för år 1888 bevilja förhöjning i årsarfvodet med 400 kronor till hvarje storskifteslandtmätare i Kopparbergs län, som icke kommer att åtnjuta arfvode efter taxa, samt i styresmannens för storskiftesverket årsarfvode likaledes med 400 kronor; *dels* medgifva, att de belopp, hvarmed inkomsterna af tjensten under år 1888 för afvittringslandtmätare i Vesterbottens och Norrbottens län och de storskifteslandtmätare i Kopparbergs län, hvilka åtnjuta arfvode efter taxa, kunna komma att understiga 2,500 kronor för dem, som tillhöra första lönegraden, och 3,000 kronor för dem, som på grund af ålder i tjensten åtnjuta arfvodesförhöjning, må desse tjenstemän godtgöras af anslagen till storskiftes- och afvittringsverken; *dels* för år 1888 åt föredragandena af afvittringsärendena i Vesterbottens och Norrbottens län samt till skrifbiträde åt dem bevilja en tillökning af 400 kronor i det åt hvarje af dem anslagna belopp, *dels ock* bevilja tillfällig förhöjning i styresmannens för afvittringsverket i Vesterbottens län årsarfvode för år 1888 med 200 kronor, samt,
- b) till bestridande af kostnaderna för storskiftes- och afvittringsverken under år 1888, för samma år, utöfver ordinarie anslaget, 63,000 kronor, på *extra stat* anvisa 123,000 kronor.

Sala bergslag.

16:o. Under förutsättning att Kongl. Maj:ts proposition af den 17 december 1886 angående upplösning af det nu bestående rättsförhållandet mellan kronan och Sala bergslag m. m. bifölles, har Kongl. Maj:t föreslagit, att anslaget »Sala bergslag» å 6,320 kronor måtte från riksstaten uteslutas.

*Angående
uteslutande
af ett
anslag.
[16.]*

Utskottet kommer framdeles att afgifva utlåtande med anledning af förenämnda proposition och skall derefter yttra sig jemväl om nyssnämnda anslags uteslutande ur riksstaten; hvilket härmed hos Riksdagen

anmäles.

Jordförluster genom kanal- och väganläggningar.

Angående utbyten af ersättningar. 17:o. Under åberopande af de skäl, som anförts till statsrådsprotokollet (sid. 43—47), hemställer utskottet,
[17.]

att Riksdagen, med bifall till inlösen och utbyten af ersättningar, på sätt i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 12 januari 1887 blifvit ifrågasatt, må minska det å förslagsanslaget till »jordförluster genom kanal- och väganläggningar» i kolumnen »indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag, ersättningar» uppförda belopp, 6,000 kronor, med 788 kronor, eller till 5,212 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

Angående förändrad benämning af en anslagstitel. 18:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och med stöd af de därför till statsrådsprotokollet (sid. 47) anförda skäl hemställer utskottet,
[18.]

att anslagstiteln »statistiska tabellkommissionen» må utbytas mot anslagstiteln »statistiska centralbyrån».

Angående öfriga ordinarie anslag. 19:o. I fråga om de öfriga, här ofvan ej särskildt nämnda ordinarie anslagen å sjetta hufvudtiteln har Kongl. Maj:t ej föreslagit annan ändring, än att anslaget till *skrifmaterialier och expenser, ved m. m.* måtte, för jemnande af hufvudtitelns slutsumma, minskas från 118,663 kronor till 118,394 kronor, eller med 269 kronor.

Beträffande anslagstiteln »Bergsstaten» samt anslaget »Sala bergslag» är utskottet, på sätt i punkterna 3:o och 16:o här ofvan förmäles, ännu ej i tillfälle att afgifva yttrande; och får utskottet hemställa,

att, med undantag af anslagstiteln »Bergsstaten» samt anslaget »Sala bergslag», samtliga öfriga under sjetta huf-

vudtiteln uppförda ordinarie anslag, i hvilka utskottet icke här ofvan föreslagit förändring, må för år 1888 fastställas till samma belopp som i 1887 års riksstat; dock att i anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. må få göras den jemkning, som till jemnande af hufvudtitelns slutsumma kan erfordras.

Extra anslag.

För tillfälliga behof, hänförliga till sjetta hufvudtiteln, hafva, utom redan nämnda, följande framställningar gjorts.

Civildepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli.

20:o. På grund af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och under hänvisning till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 48 och 49) derom anförts hemställer utskottet,

att Riksdagen må för handhafvande af kontroll å försäkringsanstalterna för år 1888, i likhet med hvad för år 1887 egt rum, på extra stat anvisa till Kongl. Maj:ts disposition ett belopp af 4,500 kronor.

Angående
anslag för
kontrollen å
försäkrings-
anstalter.

[19.]

Statistiska centralbyrån.

21:o. Till ett skyndsammare bearbetande af aflönings- och pensionsstatistiken har Kongl. Maj:t för år 1888 äskat ett extra anslag af 5,000 kronor, eller samma belopp, som för enahanda ändamål beviljats för hvartdera af åren 1886 och 1887.

I ett den 12 februari 1887 dagtecknad meddelande från statistiska centralbyrån har utskottet erhållit uppgift å hvad dittills utgifvits af aflönings- och pensionsstatistiken samt å de förarbeten, som vidtagits för dess fortsättande och fullbordande; och får utskottet här meddela denna uppgifts innehåll:

Angående
anslag till
aflönings-
och pensions-
statistiken.

[20.]

»P. M.

angående aflönings- och pensionsstatistiken.

Hittills äro offentliggjorda trenne afdelningar, redogörande för statsrådet, högsta domstolen och de centrala embetsverken samt Riksdagen och dess

embetsverk, äfvensom för de till *justitie-, utrikes-, landtförsvars- och sjöförsvarsdepartementen* hörande stater och corpser.

I afseende å de till öfriga departement hörande stater och corpser har arbetet fortskridit sålunda:

Civildepartementet.

Af hithörande tabeller äro 8 ark färdigtryckta, 5 ark föreligga uppsatta i korrektur, och återstoden, vid pass 3 ark, är under sättning.

Sättningen af texten, 3 högst 4 ark, är påbörjad.

Redogörelsen för hela departementet kommer således att utgöra vid pass 19 å 20 ark, hvaruti då ej ingå några uppgifter om magistrater och städernas öfriga förvaltning, ej heller om andra kommunala förvaltningsgrenar, som kunde räknas under civildepartementet, men komma att blifva föremål för särskild redogörelse.

Den nu påbörjade redogörelsen bör kunna offentliggöras inom 5 å 6 veckor.

Finansdepartementet.

Manuskriptet till samtliga tabeller är utarbetadt, med undantag af hithörande anmärkningar, som äro endast till vid pass hälften färdiga.

Häraf är manuskriptet till omkring 3 ark aflemnadt till tryckeriet för sättning.

Denna berättelse bör blifva färdig under instundande sommars lopp.

Ecklesiastikdepartementet.

Formulär för infordrande af uppgifter rörande presterskap, kyrko-betjening, kyrkoförvaltning, folkundervisning och högre undervisning äro i statistiska centralbyrån utarbetade och granskade af samtliga konsistorier samt komma att i dessa dagar utsändas till rikets samtliga kyrkoherdar, högre undervisningsanstalter m. fl., med begäran om uppgifters insändande inom juni månads utgång innevarande år. Med stöd af erfarenhet kan man antaga, att *uppgifterna* efter vederbörlig granskning komma att föreligga i statistiska centralbyrån uti fullständigt skick för vidare åtgärder först inom ett år.

För den till ecklesiastikdepartementet äfven hörande medicinalstaten äro inga åtgärder ännu vidtagna.

Redogörelsen för hela ecklesiastikdepartementet kommer antagligen att blifva mycket svår att åstadkomma och vidlyftig till omfånget.

För afslutande af aflönings- och pensionsstatistiken återstå slutligen redogörelser om hela den *kommunala förvaltningen*, eller angående:
magistrater och städernas öfriga styrelser och tjänstemän;
landstingens tjänstemän;
häradens tjänstemän;
2,383 landtkommuners tjänstemän.
Äfven dessa redogörelser komma antagligen att kräfva mycket arbete och blifva mycket vidlyftiga.»

Af hvad sålunda meddelats framgår, att de *nu pågående* arbetena å aflönings- och pensionsstatistiken uteslutande afse att bringa densamma till fullbordan i hvad den angår *statens* verk och inrättningar. Detta måste ock anses vara riktigt, då nemligen känbara praktiska behof, hvilka yppas vid de så godt som vid hvarje riksdag ifrågakommande löneregleringarna inom olika grenar af statsförvaltningen, göra det önskligt, att man må kunna med ledning af statistiken jemföra föreslagna nya löneregleringar med redan beslutade.

I ett afseende är den meddelade uppgiften mindre tillfredsställande, nemligen derutinnan, att den gifver anledning till tvifvel, att statistiken verkligen skall kunna fullbordas inom utgången af år 1888, såsom i statsrådsprotokollet angående det för år 1887 begärda anslaget till skyndsammare bearbetande af aflönings- och pensionsstatistiken antydts vara möjligt.

Då emellertid utskottet icke har anledning till annan förmodan, än att arbetena bedrifvas med all den skyndsamhet, som är möjlig, så hyser utskottet icke någon betänklighet vid att tillstyrka beviljandet af de för år 1888 begärda anslagsmedlen.

Såsom bekant, har nu mera med afseende på utdelningen af det statistiska trycket den förändring vidtagits, att riksdagsman, i stället för att förut erhålla hela det statistiska trycket, endast eger att på anmälan hos statistiska centralbyrån i mån af tillgång kostnadsfritt erhålla en eller flera af publikationerna af serien »Bidrag till Sveriges officiella statistik.»

Från denna regel — om hvars lämplighet i sin helhet utskottet icke här vill uttala något omdöme — anser utskottet nödigt, att undantag åtminstone göres i fråga om aflönings- och pensionsstatistiken med hänsyn till detta arbetes stora praktiska betydelse.

Under uttalande häraf samt af den förhoppning att, om också icke den nu ifrågavarande statistiken kan fullbordas å förut antydd tid, arbetena må oafbrutet fortgå å hvad som hörer till statsförvaltningen, så att, så länge hithörande delar af statistiken icke fullbordats, arbetskrafterna icke

splittras på andra enligt planen till arbetet hörande områden, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, för ett skyndsammare bearbetande af aflönings- och pensionsstatistiken, på extra stat för år 1888 anvisa 5,000 kronor, eller samma belopp som för innevarande år dertill beviljats.

Öfverståthållareembetet.

Angående
anslag till
utgifvande
af »polis-
under-
rättelser.»
[21.]

22:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen på extra stat för år 1888 till utgifvande under samma år af »polisunderrättelser» må anvisa enahanda belopp, som dertill för år 1887 beviljats, eller 15,000 kronor.

Landsstaterna i länen.

Angående
anslag till
en härads-
skrifvare-
tjenst.
[22.]

23:o. Under åberopande af de skäl, som till statsrådsprotokollet (sid. 50) anförts, hemställer utskottet,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och i likhet med hvad äfven för år 1887 egt rum, må för upprätthållande af en häradsskrifvare-tjenst inom Jemtlands län på extra stat för år 1888 anvisa 2,500 kronor.

Angående
anslag till
särskild
polisstyrka
å landet.
[23.]

24:o. Vidare hemställer utskottet,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t äskat och i likhet med hvad för år 1887 egt rum, må på extra stat för år 1888 anvisa till Kongl. Maj:ts förfogande ett anslag af 50,000 kronor, att användas till aflöning och underhåll af *särskild polisstyrka på landet*, der sådan kan af förhållandena påkallas, äfvensom till belöningar för gröfre brotts upptäckande samt förbrytares efterspanande

eller gripande, allt enligt förut tillämpade, i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 12 januari 1887 angifna grunder.

Väg- och vattenbyggnadsstaten.

25:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställningar får utskottet hemställa,

Angående anslag för tillsynen å statens jernvägsbyggnader m. m.

att Riksdagen — i likhet med hvad förut under flera år egt rum — må på extra stat för år 1888 anvisa och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande följande anslag:

[24 och 25.]

- a) 20,000 kronor, att användas till anordnande under år 1888 af *tillsynen öfver statens jernvägsbyggnader*; och
- b) 3,000 kronor till bestridande af *arfvode* åt den för granskning af vattenaflednings- och odlingsplaner hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anstälde *extra byråingenjören*.

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar.

26:o. Med anledning af hvad Kongl. Maj:t föreslagit och under hänvisning till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 51) derom anförts, hemställer utskottet,

Angående anslag för anordnande af högre

att Riksdagen, för *anordnande af högre undervisning i mejerihushållning vid Ultuna och Alnarps landbruksinstitut, hushållning.*

må för år 1888 anvisa å extra stat ett anslag till enahanda belopp, som för år 1887 beviljats, eller 10,000 kronor.

[26.]

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.

27:o. Såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för *allmänna landtbruksmöten*, har Kongl. Maj:t för år 1888 äskat samma belopp, som förut under flera år beviljats, eller 5,000 kronor.

Angående anslag till allmänna landtbruksmöten.

Då erfarenheten från de i senare tider hållna allmänna landtbruksmöten utan tvifvel gifvit vid handen, att kostnaderna för dessa möten nu

[27.]

mera och på grund af nya förhållanden och stegrade anspråk så tillväxt, att den summa, som för ifrågavarande ändamål alltsedan år 1878 och sedermera årligen uppförts bland sju hufvudtitelns extra anslag, svårigen kan anses vara större än det oundgängligaste behovet kräfver, så torde icke någon betänklighet förefinnas att bifalla Kongl. Maj:ts framställning; och utskottet får derfor hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning må bevilja såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för *allmänna landtbruksmöten* ett extra anslag för år 1888 af 5,000 kronor.

Angående
anslag till
pris-
belöningar
vid allmänna
landtbruks-
möten.
[28.]

28:o. Vidare och med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, till *prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten* för husdjur, redskap och maskiner samt ladugårdsprodukter, sädeslag och andra jordbruksalster, anvisa på extra stat för år 1888 enahanda belopp, som förut under flere år för samma ändamål beviljats, eller 10,000 kronor.

Angående
anslag till
agrikultur-
kemiska
stationer.
[29.]

29:o. För bidrag till underhåll af *sju kemiska stationer* för jordbrukets och näringarnas behof har Kongl. Maj:t äskat ett anslag för år 1888 af 28,000 kronor, hvilket belopp med 7,000 kronor öfverstiger hvad för samma ändamål beviljats för åren 1886 och 1887.

Agrikulturkemiska stationer, som åtnjuta statsunderstöd, äro, enligt hvad af statsrådsprotokollet (sid 52—55) inhemtas, för närvarande i verksamhet i Kalmar, Halmstad, Skara, Örebro, Vesterås, Jönköping och Hernösand samt åtnjuta af statsmedel understöd till belopp af 3,000 kronor för hvarje station. Af de sålunda understödda stationerna hafva de 5 förstnämnda, eller de i Kalmar, Halmstad, Skara, Örebro och Vesterås inrättade, i flere år åtnjutit statsunderstöd, hvaremot de två sistnämnda först med år 1886 erhållit statsbidrag.

Af skäl, för hvilka i statsrådsprotokollet närmare redogöres, ifrågasättes nu anslaget förhöjning med 7,000 kronor, på det att bidraget till hvarje station må kunna höjas från nu utgående 3,000 kronor till 4,000 kronor, men af samma protokoll inhemtas äfven, att endast beträffande de 5 äldre stationerna utredning om verkligt behof af förhöjdt bidrag föreligger;

och anser utskottet af sådan anledning, att för de öfriga båda stationerna någon tillökning i bidrag från statens sida nu icke bör beviljas.

Vidkommande de äldre stationerna, så lärer frågan, om åt desamma bör beviljas förhöjda bidrag, väsentligen bero på den nytta, de göra eller med andra ord, om de uppfylla sitt ändamål. Upplysande härutinnan äro de af landbruksakademiens förvaltningskomité till chefen för civildepartementet afgifna berättelser angående de agrikulturkemiska stationernas verksamhet; och får utskottet ur berättelsen för år 1885 meddela följande i någon mån för omdömet vägledande uppgift:

»Vid de med understöd af statsmedel inrättade kemiska stationerna i Skara, Halmstad, Kalmar, Vesterås och Örebro voro under år 1885 tillsammans 6,582 särskilda artiklar föremål för behandling, såsom efterföljande tabell, der de fördelats på vissa grupper, närmare utvisar:

	Skara.	Halmstad.	Kalmar.	Vesterås.	Örebro.	Summa.	
1. Jordarter och jordförbättringsmedel	44	36	31	25	16	152	
2. Gödningsämnen	145	170	61	44	53	473	
3. Fodermedel	70	32	43	35	49	229	
4. Vatten	10	—	9	15	27	61	
5. Närings- och njutningsmedel ...	67	38	24	724	606	1,459	
6. Prof å arsenik och andra gifter	344	697	137	896	577	2,651	
7. Diverse undersökningar	35	27	42	33	97	234	
8. Fröundersökningar	46	155	119	118	885	1,323	
—	<hr/>						
	Summa	761	1,155	466	1,890	2,310	6,582.»

Visserligen lärer väl en del af de undersökningar, som verkställas å de agrikulturkemiska stationerna — enligt hvad ofvan meddelade förteckning ock synes gifva vid handen — mindre afse jordbrukets eller näringarnas behof än andra intressen, såsom kan antagas vara fallet med åtminstone några af profven å arsenik och andra gifter, men då dylika undersökningar i och för sig måste anses vara gagneliga och icke lära inkräkta på stationernas öfriga och mot deras benämning »agrikulturkemiska» stationer mera svarande verksamhet, samt, enligt vunna upplysningar, den jordbrukande och näringsidkande befolkningen småningom lärt sig att mer och mer värdera stationernas verksamhet, så, och i betraktande af hvad till statsrådsprotokollet om dem anförts, finner utskottet sig ega giltiga skäl att tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning, i hvad den afser ökad bidrag till förutnämnda 5 äldre stationer; hemställande utskottet alltså,

att Riksdagen må såsom bidrag till underhåll af *sju kemiska stationer för jordbrukets och näringarnes behof* — inom de orter, der landsting eller hushållningssällskap, hvar för sig eller i förening, förbundet sig att upprätta laboratorium och bekosta lokal för detta jemte bostad och hyresmedel för kemist och assistent samt bekosta aflöningen till dessa och laboratorietjenaren äfvensom årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp af böcker och inventarier för stationens behof — på extra stat för år 1888 anvisa ett anslag af 4,000 kronor för en hvar af de i Kalmar, Halmstad, Skara, Örebro och Vesterås upprättade stationerna samt 3,000 kronor för hvardera af stationerna i Jönköping och Hernösand, eller tillhopa 26,000 kronor.

Angående
anslag till
frökontroll-
anstalter.
[30.]

30:o. Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och under åberopande af de skäl, som anförts till stöd derför i statsrådsprotokollet (sid. 55 och 56), hemställer Utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad för år 1887 egt rum, må anvisa på extra stat för år 1888 till Kongl. Maj:ts förfogande ett anslag af 10,000 kronor, för att med högst 1,000 kronor för hvarje anstalt användas till understöd åt sådana *frökontrollanstalter*, som af landsting eller hushållningssällskap, hvar för sig eller i förening, understöddas med minst samma belopp som statsbidraget, och hvilka anstalter vilja underkasta sig de vilkor och föreskrifter i afseende på analysmetoder och öfriga förhållanden, som af Kongl. Maj:t fastställas.

Angående
anslag för
de geologiska
undersökningarna.
[31.]

31:o. Till de *geologiska undersökningarna* har Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag af 87,500 kronor. Utgifterna för dessa undersökningar hafva, enligt hvad statsrådsprotokollet (sid. 56—58) utvisar, blifvit på följande sätt beräknade:

Aflöningen.

Löner, arfvoden samt ersättning till tillfälliga biträden kronor 51,725.
Transport kronor 51,725.

Transport kronor 51,725.

Fältarbetena.

Rese- och traktamentsersättning, inköp af verktyg, reparationer m. m.	19,000	
Undersökningar och redogörelser bekostade genom särskilda anslag	1,500	» 20,500.

Byråafdelningen.

Inventarier, arbetsmateriel m. m.		» 2,000.
--	--	----------

Biblioteket och samlingarna.

Inköp och underhåll af böcker, kartor och samlingar, fraktkostnad m. m.		» 2,000.
--	--	----------

Kart- och boktrycket.

Tryckning af geologiska kartblad och öfriga kartor, beskrifningar och uppsatser, ritning af diverse originalkartor m. m.		» 12,100.
---	--	-----------

Värme och diverse utgifter.

Omkostnad		» 1,775.
-----------------	--	----------

Summa kronor 90,100.

Till bestridande af dessa utgifter är, enligt hvad samma protokoll vidare utvisar, endast att påräkna en summa af tillsammans 2,600 kronor, hvadan det belopp, som derutöfver erfordras, utgör 87,500 kronor eller 1,500 kronor mer än för år 1887 anvisats.

Tillökningen beror derpå att, enligt den lönereglering, som den 16 juni 1875 faststälts, tre geologer komma att uppflyttas i högre lönegrad med ålderstillägg af 500 kronor för dem hvar.

Vid utgifternas beräkning har, såsom statsrådet och chefen för civildepartementet i sitt yttrande till statsrådsprotokollet erinrat, hänsyn icke tagits till den i Riksdagens skrivelse den 7 maj 1886 (n:o 43) punkten 26:o omnämnda frågan om förändring i skalan för utgifningen af vissa geologiska

kartor. Denna fråga är nemligen fortfarande beroende på yttrande från kommissionen för de allmänna kartarbetena, som ansett, att med dess yttrande borde anstå, till dess resultatene föreläge af åtskilliga försöksarbeten, som chefen för geologiska undersökningen anställt och hvilka ännu icke hunnit afslutas.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kongl. Maj:ts framställning, hemställer därför,

att Riksdagen må för fortsättande under år 1888 af de *geologiska undersökningarna* och utgifvande af derpå grundade kartor, afhandlingar och uppsatser, bevilja ett extra anslag för samma år till belopp af 87,500 kronor.

Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

32:o. Utskottet hemställer,

*Angående
anslag till
en andre
undervisare
i husslöjd
och en elev.*
[32.]

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, må på extra stat för år 1888 anvisa ett anslag af 3,500 kronor *till anställande af en andre undervisare i husslöjd och en elev*, hvilken bör åtfölja en af undervisarne i husslöjd för att af denne handledas och utbildas, så att han må kunna såsom lärare i husslöjd användas.

33:o. Vidare hemställer Utskottet,

*Angående
anslag till
väfskolan i
Borås m. m.*
[33.]

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, må på extra stat för år 1888 anvisa *dels* såsom bidrag till upprätthållande af *wäfskolan i Borås*, — med vilkor att från Elfsborgs läns landsting eller eljest tillskjutes ett belopp, motsvarande minst hälften af statsanslaget, — 3,800 kronor; och *dels* såsom bidrag till *aflönande af en andre lärare vid samma skola* 1,000 kronor, under vilkor att enahanda belopp varder för ändamålet från nämnda läns landsting eller eljest tillskjutet.

Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart.

34:o. I en inom Första Kammaren väckt motion (n:o 5) har herr *P. A. H. Stjernspetz* föreslagit att Riksdagen måtte bevilja och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af 20,000 kronor för utsändande och understödjande af handelsagenter i främmande länder.

*Angående
anslag till
främjande
af svenska
produkters
afsättning
i utlandet.*

Innan utskottet yttrar sig om den nu till behandling föreliggande motionen, torde utskottet böra erinra derom, att vid 1886 års riksdag förekommo två särskilda förslag i likartadt syfte med ofvannämnda motion. Det ena af dessa förslag var framställt af Kongl. Maj:t och gick derpå ut, att för anställande af kommersiella attachéer måtte beviljas ett extra anslag af 20,000 kronor att användas såsom arfvoden eller stipendier åt personer, hvilka af ministern för utrikes ärendena efter samråd med chefen för civildepartementet anställdes vid beskickning eller konsulat för utredning af frågor om beredande af afsättning åt den inhemska industrien eller för utbildning till konsulstjenst.

Enligt det andra, af ofvanbemälda motionär framställda förslaget, yrkades, att Riksdagen måtte bevilja och till Kongl. Maj:ts förfogande ställa ett extra anslag af 15,000 kronor för utsändande och understödjande af handelsagenter i utom Europa belägna länder.

Med anledning af dessa två förslag, hvilka af utskottet behandlades i ett sammanhang (se utskottets utlåtande n:o 7 a vid 1886 års riksdag) hemställde utskottet, att Riksdagen måtte — under vilkor att här ifrågavarande kommersiella attachéer jemväl finge till åliggande att till Kongl. Maj:t afgifva redogörelser öfver sin verksamhet, och att denna redogörelse genom Kongl. Maj:ts försorg delgäfvos Riksdagen och i öfrigt på lämpligt sätt offentliggjordes — på extra stat för år 1887 under tredje hufvudtiteln anvisa ett belopp af 20,000 kronor, att i mån af behof användas till anställande af kommersiella attachéer.

Då ärendet behandlades i Kamrarne, stannade dessa i olika beslut, i det att Första Kammaren biföll utskottets hemställan, men ogillade motiveeringen, hvaremot Andra Kammaren afslog utskottets förslag. Vid den med anledning häraf anställda gemensamma omröstningen mellan Kamrarne, beslöt Riksdagen att afslå Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning samt den väckta motionen.

Den nu föreliggande motionen skiljer sig från den af samma motionär vid sistlidet års riksdag väckta deri, att motionären föreslagit, att de ifrågavarande agenterna skulle hafva att verka icke allenast i utom-europeiska

länder, utan äfven inom Europa, samt att anslagssumman måtte bestämmas till 20,000 i stället för 15,000 kronor. Särskildt den förra af dessa förändringar synes utskottet innefatta en väsentlig förbättring. Visserligen lära väl viktiga afsättningsorter för våra produkter kunna uppletas äfven utom Europa, men de mera närbelägna, inom Europa, synas i lika mån böra eftersträfvast.

I fråga om det lämpligaste *sättet* att främja det viktiga ändamålet är det naturligtvis svårt att nu uppställa några mer eller mindre detaljerade regler, men utskottet får såsom sin mening uttala, att motionären synes hafva rätt angifvit den rigtning, hvori de ifrågavarande agenterna borde arbeta, då han såsom exempel åberopat den verksamhet, som utöfvats af den på statens bekostnad till England utsände fiskeriagenten. Vidare torde det kunna antagas, att det kan varda lämpligt, att staten sätter sig i förbindelse med enskilda affärsmän, närings- och industriidkare eller andra, som sluta sig tillsammans för att gemensamt verka för det ifrågavarande ändamålet, och att staten sålunda samverkar med enskilda genom att understödja dessas sträfvanden i förevarande afseende. En sådan samverkan torde kunna kraftigt bidraga till dessa sträfvandens framgång, kanske icke så mycket genom beloppet af de statsmedel som lemnas, utan mer genom det uppdrag, vederbörande person erhållit, och de intressen, han representerar.

Valet af för ändamålet lämpliga personer, hvilka synas böra vara affärskunniga och ega praktisk vana vid handelsförbindelsers inledande och afslutande, torde ock väsentligt underlättas, om förslag å sådane personer inhemtas af affärsmän, som sysslat med export af våra produkter.

Att, såsom af utskottet vid sistlidet års riksdag föreslogs, uttryckligen stadga, att berättelser skola afgifvas *och offentliggöras*, torde, i den förändrade form, hvori frågan nu föreligger, icke vara lämpligt eller behöfligt, då det väl får antagas ligga i sakens egen natur, att allt hvad som lämpar sig att komma till allmänhetens kännedom utan någon särskild föreskrift derom erhåller så stor offentlighet som möjligt. Deremot skulle det kunna hända, att för tidigt offentliggörande af *allt* hvad i berättelserna komme att meddelas om inledda underhandlingar kunde verka skadligt och förlamande på sådana underhandlingars gång och lyckliga afslutande.

Af hvad nu anförts framgår, att utskottet anser motionärens förslag till sitt syfte värdt framgång, samt att utskottet för sin del vill tillstyrka Riksdagen att bevilja nödiga anslagsmedel, i hvilket afseende den summa, motionären föreslagit, ej kan anses för hög.

Om man också icke genast kan vänta att få se stora resultat af detta försök att bereda större afsättning för våra produkter i utlandet, hysar utskottet dock den öfvertygelsen, att giltiga skäl föreligga, att för-

söket må göras, och att det är angeläget, att detta må ske så snart som möjligt; och får utskottet därför hemställa,

att Riksdagen — med anledning af Herr Stjernspetz' förevarande motion — må anvisa för år 1888 ett extra anslag af 20,000 kronor, att af Kongl. Maj:t användas för att åt alster af svensk industri och svenska näringar bereda afsättning i främmande länder.

Befrämjande i allmänhet af bergsbruket.

35:o. Utskottet hemställer,

att Riksdagen — under vilkor att *bergsskolorna i Filipstad och Falun* med dertill hörande skolor för bergsarbetare komma att jemväl under år 1888 fortsätta sin verksamhet i enahanda omfång och utsträckning som hittills och underkasta sig den inspektion, Kongl. Maj:t finner skäligt bestämma — må, i likhet med hvad förut för flera år egt rum, på extra stat för år 1888 anvisa 14,000 kronor, att till bruks societetens fullmäktige utbetalas.

Angående
anslag till
bergssko-
lorna i Filip-
stad och
Falun.
[34.]

Fiskerinäringens understöd.

36:o. Till *telefonledning* med stationer i *bohüslän* för fiskebedriftens främjande har Kongl. Maj:t begärt ett extra anslag af 21,900 kronor.

Angående
anslag till
telefonled-
ningar i Bo-
hüslän för
fiskets be-
främjande.
[35.]

Till behandling i sammanhang med denna framställning föreligger jemväl en af herr *A. W. Ljungman* i Andra Kammaren väckt motion (n:o 154), hvori på anförda skäl föreslagits, att Riksdagen måtte, för anläggande i *bohüslän* skärgården af för fiskerinäringens främjande nödiga telefonledningar med tillhörande stationer ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag för 1888 af 41,900 kronor.

I statsrådsprotokollet (sid. 59—64) redogöres för skälen till Kongl. Maj:ts framställning; och får utskottet hänvisa till nämnda protokoll och ur detsamma endast meddela följande historik.

Med anledning af en vid 1885 års riksdag väckt motion om anslag
Bih. till Riksd. Prot. 1887. 4 Saml. 1 Afd. 13 Häft.

för anläggning af telegraf- eller telefonledningar med tillhörande stationer i bohuslänska skärgården för sillfiskebedriftens främjande, anvisade Riksdagen för detta ändamål såsom extra anslag att utgå under år 1885 till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af högst 24,000 kronor, under vilkor att hushållningssällskap, landsting, kommuner eller enskilde bidroge med minst en fjerdedel af anläggningskostnaden. Sedan Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap och landsting derpå såsom bidrag anslagit ett belopp af 8,000 kronor, och således sammanlagda 32,000 kronor funnos för utförande af ifrågavarande anläggningar att tillgå, blefvo genom telegrafstyrelsens försorg telefonledningar med tillhörande stationer före utgången af år 1885 anordnade mellan Strömstad och Rossö, Grebbestad och Hafstensund, Fjellbacka och Bovallstrand, Lysekil och Grafvarne samt Grafvarne och Smögen, och under år 1886 mellan Varekil, Ileberg och Ellös, Varekil, Hoga och Stockevik, Varekil och Stenungsund samt Varekil, Nösund och Mollösund, hvarjemte telefonstation inrättades i Qville på linien mellan Fjellbacka och Bovallstrand. Vidare har Kongl. Maj:t den 10 december 1886 förordnat om upprättande af telefonförbindelse mellan Ellös och Hällevikstrand och om anordnande vid Svanesund af en mellanstation å telefonlinien Varekil—Stenungsund. Till förenämnda anläggningar har åtgått eller kommer att åtgå hela det af 1885 års Riksdag anvisade anslag äfvensom ofvanberörda af hushållningssällskap och landsting tillskjutna bidrag.

De nya ledningar, för hvilka Kongl. Maj:t begärt anslag, äro följande:

Grafvarne—Malmön, som beräknats kosta	kronor	3,450: —
Lysekil—Fiskebäckskil—Grundsund—Gullholmen	»	14,900: —
Stockevik—Klädesholmen	»	3,850: —
Stockevik—Hättan	»	7,000: —

Summa kronor 29,200: —

Den del af kostnaden, som ej betäcktes af det äskade anslaget, skulle enligt Kongl. Maj:ts förslag erhållas derigenom, att såsom vilkor för att statsunderstöd skulle kunna meddelas borde, i likhet med hvad år 1885 skedde, stadgas, att inom orten för anläggningen tillskötes minst en fjerdedel af kostnaden, hvilken fjerdedel alltså motsvarar 7,300 kronor.

Motionärens förslag skiljer sig från Kongl. Maj:ts *dels* deri, att motionären ifrågasätter ett större anslagsbelopp för åstadkommande af andra och flera telefonledningar än Kongl. Maj:t föreslagit, och *dels* deri, att han önskar det ofvan antydda vilkorets bortfallande.

Enligt motionärens förslag borde staten, särskildt med hänsyn till *utomskärsfiskets* behof, ensam bekosta följande ledningar:

Kalfsund—Göteborg,	beräknad kost	kronor	7,700: —
Hättan—Stockevik,	»	»	7,000: —
Klädesholmen—Stockevik,	»	»	3,850: —
Käringön—Hälleviksstrand,	»	»	9,000: —
Gullholmen—Grundsund,	»	»	4,200: —
Grundsund—Ellös,	»	»	6,700: —
Malmö—Grafvarne,	»	»	3,450: —
Summa kronor				41,900: —.

Då i förevarande fråga flera olika förslag föreligga, och utskottet icke är i tillfälle att pröfva det företräde, olika ledningar sinsemellan kunna ega, anser sig utskottet sakna tillräcklig anledning att blott på grund af enskild motionärs förslag föreslå afvikelse från Kongl. Maj:ts på telegrafstyrelsens yttrande grundade framställning i förevarande ämne. Härmed är dock icke sagdt, att den föreliggande motionen icke bör erhålla något afseende, med hänsyn till ledningarnes rigtning, helst härutinnan de myndigheter, som yttrat sig, icke varit fullt ense; och föreställer sig utskottet att den lämpligaste utväg härutinnan vore, att åt Kongl. Maj:t lemna frihet att använda de anslagsmedel, som för ifrågavarande telefonledningar kunna anvisas, utan att vara ovilkorligen bunden vid anläggandet af just de ledningar, som i statsrådsprotokollet angifvas vara afsedda att bringas till utförande.

I enlighet härmed hemställer utskottet,

att Riksdagen, med anledning af Kongl. Maj:ts förevarande framställning och herr Ljungmans motion, må anvisa på extra stat för år 1888, *för anläggande i bohusslänska skärgården af för fiskebedriftens främjande nödiga telefonledningar med tillhörande stationer*, ett anslag af 21,900 kronor, under vilkor att hushållningssällskap, landsting, kommuner eller enskilde till de anläggningar, som med detta anslag utföras, bidra med minst en fjerdedel af anläggningskostnaden.

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

37:o. Enligt den vid statskontorets berättelse om statsverkets tillstånd och behof fogade förteckning å förskott, hvilka böra hos Riksdagen anmälas till ersättande, har statskontoret under år 1886 förskjutit: till godtgörelse åt Kristianstads läns ränteri för derifrån till innehafvaren af

Angående anslag till ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

länsmansbostället Öllsjö n:o 7, $\frac{1}{2}$ mantal, förskjuten ränta å ett belopp, som till länets ränteri inbetalts såsom ersättning för jord, som från bostället exproprierats för Gärds härads jernväg kronor	126: 57,
till tryckning och bindning af underdåniga utlåtanden öfver komiterades betänkande med förslag till ny fiskeristadga	» 1,522: 63.
	<hr/>
	Summa kronor 1,649: 20.

Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen må anvisa på extra stat för år 1888 ett anslag i jemt krontal af 1,649 kronor, till betäckande af omförmälda, af *statskontoret förskottsvis bestridda utgifter*.

Statens jernvägstrafik.

Angående anslag till statens jernvägs- trafik. [42, 43 o. 44.] 38:o. Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t äskat följande anslag:

- 1) till *utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik* 400,000 kronor.
- 2) till *anskaffande af ny rörlig materiel vid statens trafikerade jernvägar* af det utaf Riksdagen år 1886 beviljade anslag å 1,500,000 kronor ett belopp af 500,000 kronor; samt
- 3) till *anskaffande af dylik materiel uteslutande för de norrländska statsbanelinierna* ett särskildt anslagsbelopp af 250,000 kronor.

I statsrådsprotokollet (sid. 71—79) redogöres närmare för dessa anslagsbehof, hvilka utskottet nu skall företaga till behandling.

1. Anslaget till nya byggnader och anläggningar.

I skrifvelse den 18 december 1886 har kongl. trafikstyrelsen föreslagit, att hos Riksdagen måtte begäras ett anslag å 500,000 kronor till ifrågakvarande ändamål; och har styrelsen till stöd anført följande:

»De nyanläggningar, som under 1888 böra verkställas, äro följande, för hvilka vid hvarje post den beräknade kostnaden är angifven, nemligen vid:

Storlien: uppförandet af en matsalsbyggnad..... kronor 27,800: —

Å denna på fjellryggen i en obefolkad trakt belägna station uppfördes vid banans anläggning för resandes inhysande och bespisning ett herberge, innehållande 8 för resande afsedda rum och 2 matsalar. Byggnaden är uppförd invid stationshuset och den öfvertäckta banhallen och likasom dessa af trä. Det utrymme, den erbjuder, har under sommartiden, då talrika resande begagna jernvägen i denna landsdel, visat sig vara alldeles otillräckligt i afseende på både det antal rum, som kan upplåtas, och lokalerna för måltidernas intagande, och det är angeläget att de olägenheter, som här af uppstå, blifva afhjelpade, på det att icke svårigheterna för inqvartering och förplägning skola verka till inskränkning i persontrafiken eller åtminstone till hinder för dess ytterligare utveckling. I detta ändamål är den ofvannämnda nybyggnaden föreslagen, och är den på grund af den eldfara, som är förknippad med stora komplexer af trähus, afsedd att förläggas afskild för sig samt byggas af sten i två våningar, den undre innehållande de nya matsalarne och den öfre gästrum, hvilka böra med säkerhet kunna uthyras till pris, som lemna tillfredsställande ränta å kostnaden.

Viskan: uppförande af en vaktstuga med uthus och källare vid de utanför stationen befintliga grindar för en banvakt, som nu saknar boställe » 3,500: —

Sundsvall: tillbyggnad af lokomotivstallet med 2:ne stallrum för inrymmande af ökad antal å Sundsvall—Ange-linien behöfliga lokomotiv » 19,000: —

Uppförande af ett lamphus af tegel till förvaring och skötsel af stationens och bantågens belysningsapparater » 3,300: —

Linien Bollnäs—Ange: anläggning af en ny Morsetelegrafledning mellan Bollnäs och Ange, hvilken påkallas af den ökade telegrafering, som blifvit en följd af att stambanenätet utsträckts till Sollefteå, Sundsvall och Hudiksvall » 11,000: —

Transport kronor 64,600: —

	Transport kronor	64,600: —
<i>Bollnäs:</i> uppförande af en mindre reparationsverkstad för vagnar med tillhörande spårläggning, hvilken är behöfzig, emedan för vagnsreparationer inom 5:te trafikdistriktet endast finnes en provisorisk byggnad vid Störvik, som blifvit för ändamålet otillräcklig; och är ifrågavarande nya verkstad afsedd att uppföras i samband med den vid Bollnäs redan befintliga lokomotiv-reparationsverkstaden, hvarigenom jemväl någon besparing i förvaltningskostnad vinnes	»	50,500: —
<i>Kilafors:</i> uppförande af ett boställshus med uthus och källare för 2:ne stationskarlar, som ej kunna erhålla bostad i stationens närhet	»	6,700: —
<i>Järbo:</i> omläggning af landsvägen vid södra ändan af stationen och uppförandet af en vägbro öfver banan, för att sedan kunna borttaga den nuvarande vägöfvergången i banans plan och sålunda dels inspara kostnaden för grindbevakningen derstädes, dels aflägsna de faror, som äro förknippade med att sjelfva banan passeras af personer och djur	»	4,600: —
<i>Stockholms östra:</i> förlängning af spårsystemet för åstadkommande af omlastnings- och vagnafställningsspår, som nu saknas	»	8,000: —
<i>Stockholms central och norra:</i> utvidgning af spårsystemet	»	5,000: —
För anordnandet af elektrisk belysning å bangårdarne samt inom stationshuset och godsmagasinen, till hvilket arbetes påbörjande anvisats ett belopp af 30,000 kronor, ytterligare	»	75,000: —
Anläggningen, sådan den för närvarande afses, omfattar uppförande af ett maskinhus, anskaffning och uppsättning af 3 dynamo-maskiner och 32 båg-lampor för den yttre belysningen å central- och norra bangårdarne samt af 3 dynamo-maskiner och 400 glödlampor för belysning inomhus i offentliga tjänstelokaler äfvensom af tillhörande trådledningar.		
<i>Linien Tumba—Södertelje öfre:</i> anläggning af en mötesplats i närheten af Rönninge, hvilken, emedan afståndet emellan Tumba och Södertelje öfre stationer uppgår till 14 kilometer och rubbningar i bantågens		

 Transport kronor 214,400: —

	Transport kronor	214,400: —
gång föranleda en betydande tidsförlust, här är behöflig för anordnandet af tågmöten	»	20,000: —
<i>Linien Sparreholm—Flen</i> : anläggning af en mötesplats vid Skefbo qvarn till afdelande af och för tågmöten's möjliggörande å den 15 kilometer långa linien emellan nämnda stationer	»	15,000: —
<i>Flen</i> : tillbyggnad af stationshuset för vinnande af behöfligt större utrymme i expeditionslokalerna	»	9,000: —
<i>Wingåker</i> : tillbyggnad af godsmagasinet	»	1,600: —
<i>Åby</i> : uppförande af boställsstuga med uthus för en stationskarl, som nu saknar bostad	»	2,500: —
<i>Lamhult</i> : utvidgning af spårsystemet	»	2,500: —
<i>Lund</i> : anläggning af en ny lastkaj samt påbörjande af spårsystemets utvidgning norrut å ett af Lund--Kjeflinge jernvägsaktiebolag anskaffadt och upplåtet område	»	10,000: —
<i>Arlöf</i> : uppförande af en betjeningsboställsbyggnad med uthus och källare för 4 hushåll, enär stationskarlarna vid denna lifligt trafikerade station hafva stor svårighet att i närheten erhålla bostäder	»	8,000: —
<i>Vartofta</i> : uppförande af en boställsbyggnad med uthus och källare för 4 betjente	»	8,000: —
<i>Sköfde</i> : tillbyggnad af lokomotivstallet med ett behöfligt stallrum	»	6,000: —
<i>Motala verkstad</i> : tillbyggnad af lokomotivstallet med ett stallrum	»	6,000: —
<i>Laxå</i> : anläggning af ett oljegasverk för stationens belysning och personvagnarnes i tågen förseende med gas	»	35,000: —
<i>Ölme</i> : utvidgning af spårsystemet jemte inköp af därför behöflig mark	»	2,000: —
<i>Kil</i> : tillbyggnad af godsmagasinet	»	1,700: —

Med afseende derpå att, såsom erfarenheten visat, omständigheterna torde under tiden intill den, då de af Riksdagen beviljade medel varda tillgängliga, komma att ådagalägga behovet af åtskilliga nya byggnader och anläggningar, hvilka här ej kunnat annat än i allmänhet uppgifvas, hemställes,

Transport kronor 341,700: —

Transport kronor 341,700: —

att styrelsen finge under år 1888 disponera för tillbyggnad af lokomotivstall 32,000 kronor, för tillbyggnad af verkstäder 16,000 kronor, för spårutvidgningar, lastkajer, mindre husbyggnader m. m. 60,000 kronor, samt eventuellt för kompletteringsarbeten vid Söderhamns, Stugsunds, Landa, Myskje och Kinstaby stationer vid linien Kilafors—Stugsund samt en mellan de två första stationerna belägen timmerlossningsbrygga, hvilka arbeten egentligen tillhöra dem, som borde bestridas med de till nämnda bandels ny- och ombyggnad anvisade medel, men som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förklarat sig villig låta utföra endast, om och i den mån bandelens tillgångar sådant medgäfvä, hvilket senare icke nu kunde utredas såsom beroende bland annat på hvad realisationen af i köpet af Söderhamnsbanan ingående äldre materiel, räler och andra effekter kunde inbringa, 50,000 kronor;

 hvadan här till vinnande af afrundad slutsumma
för diverse nybyggnader och anläggningar utföres » 158,300: —

Summa kronor 500,000: —

2. *Anslaget till ny rörlig materiel vid statens trafikerade jernvägar.*

Detta anslagsbehof är i sjelfva verket redan förut af Riksdagen pröfvadt, i det att nu äskade beloppet, 500,000 kronor, blott utgör en del af den summa af 1,500,000 kronor, Riksdagen år 1886 för ändamålet redan beviljat. Någon närmare redogörelse för detta anslagsbehof synes därför icke vara erforderlig, utan får utskottet beträffande detsamma hänvisa till den i statsverkspropositionen vid 1886 års riksdag lemnade utredning.

3. *Anslaget till ny rörlig materiel för de norrländska statsbanelinierna.*

I sin ofvanberörda skrifvelse af den 18 december 1886 har trafikstyrelsen beträffande ifrågavarande anslagsbehof anført följande:

»Genom det extra anslag af 1,550,000 kronor, som år 1884 beviljades till de trafikerade statsbanorna för åren 1885 och 1886, kan de äldre bandelarnes behof af rörlig materiel anses vara för någon tid åtminstone till det allra nödvändigaste tillgodosedt; men sådant är icke förhållandet beträff-

fande de nya norrländska banor, som dels tillkommit under sagda år och dels öppnas under år 1888, enär å dessa, att döma så väl efter erfarenheten om den rörelse, som förut egt rum å dem af dessa banor, hvilka tillhört enskilde egare, som ock af de förfrågningar om vilkoren för transporter från nya produktionsorter, styrelsen fått mottaga, en betydlig trävarubefordring kan väntas, hvilken, då den måste utföras under endast den för sjöfarten öppna delen af året, kräfver en relativt stor uppsättning af transportmedel. Dessa banor, nemligen linierna Torpshammar—Sundsvall, Kilafors—Söderhamn—Stugsund, Håssjö—Sollefteå och Ljusdal—Hudiksvall, hvilka alla förbinda statsbanornas hufvudlinier med hafvet, hafva tillsammans en längd af 233 kilometer, och för deras utrustning med materiel äro följande belopp beviljade, nemligen:

andelar af byggnadsanslag:	
för linien Torpshammar—Sundsvall	50,000 kronor
» » Kilafors—Stugsund	300,000 »
» » Håssjö—Sollefteå	412,500 »
» » Ljusdal—Hudiksvall	500,000 »
<hr/>	
hvilka andelar tillsammans utgöra	1,262,500 kronor,

samt det af 1886 års Riksdag beviljade extra anslaget af 1,500,000 kronor, hvaraf första tredjedelen, 500,000 kronor, anvisats att utgå under år 1887; uppgående således den för anskaffning af materiel till sagda linier beviljade summan till 2,762,500 kronor. Derjemte äro för samna ändamål afsedda de belopp, som kunna erhållas genom realisering af den med de inköpta Sundsvalls, Söderhamns och Hudiksvalls jernvägarne öfvertagna materielen, och som uppskattats till resp. 300,000, 330,000 och 100,000 kronor, eller tillsammans 730,000 kronor.

Beträffande storleken af den materieluppsättning ifrågavarande bandelar behöfva för att kunna motsvara de kraf, som ställas på deras transportförmåga, kan man sluta, att den bör vara ganska betydlig, äfven i fall man dervid blott tager hänsyn till de enskilda banors utrustning, i hvilkas ställe en del af de nya statsbanelinierna träda. Å två af dessa enskilda banor, Söderhamns- och Hudiksvallsbanorna, utgjordes transportmaterielen af 10 lokomotiv och 350 vagnar, oaktadt banornas längd icke är större än 31 kilometer, och medtager man den jemförelsevis svagt utrustade förra Sundsvallsbanan, finner man å en väglängd af 93 kilometer en park af 16 lokomotiv och 532 vagnar, eller, per längdenhet räknadt, 0.17 lokomotiv och 5.72 vagnar per kilometer, samt en lastdrygheit hos godsvagnarne af 41.4 ton per kilometer. Jemför man härmed de motsvarande måtten på utrust-

ningen hos statsbanorna, 0.14 lokomotiv, 3.74 vagnar och 31.07 ton per kilometer, framträder öfverlägsenheten hos den nämnda gruppen af enskilda banor i materielens antal och lastdryghet, och är dertill att bemärka, att denna större materiel varit, efter hvad statistiken visar, ganska strängt använd och nått upp tillräcklig för de godsmängder, som skolat framföras. Betänker man nu, att en del af dessa godsmängder, som förut förts till hamnar, der nämnda jernvägar utmyнна, kommer att transporteras på längre sträckor än tillföre, och att med utvidgning af trafikområden följer tillökning i transportmängder, blir det uppenbart, att åtminstone de nya linier, som skola ersätta eller utgöra en förlängning af tidigare enskilda jernvägar, böra för att kunna tjena den trafik, som redan i början erbjuder sig, förses med rörlig materiel i samma proportion som dessa senare. Efter sådan grund skulle för de 155 kilometer, hvartill längderna af de nya bandelarne till Sundsvall, Söderhamn och Hudiksvall uppgå, erfordras 27 lokomotiv och 907 vagnar. Den 78 kilometer långa linien Håssjö—Sollefteå är härvid lemnad ur sigte, men medtager man denna och utgår man vid beräkningen af samtliga liniernas materielbehof från ofvan anförda utrustningssiffror för statsbanorna i sin helhet, hvilka siffror af skäl, som nyss angifvits, måste betraktas såsom minima, visar sig behofvet af materiel vara 32 lokomotiv och 870 vagnar. Den tillökning af fem lokomotiv denna beräkning gifver, utöfver hvad som beräknats för de förut nämnda linierna med starkare trafik, är — äfven om man icke afser någon särskild maskinkraft för linien Håssjö—Sollefteå, utan anser, att trafiken derstädes kan betjenas af lokomotiv, som användas å angränsande bansträckor — behöflig till reserv, som oundgängligen måste finnas att tillgå dels vid tidpunkter, då trafiken hopar sig, dels därför att de lokomotiv, som begagnas i dessa trakter, äro underkastade en starkare förslitning till följd af matarevattnets skadliga inverkan på deras ångpannor. Hvad vagnarne beträffar, så är väl det för samtliga nya bandelarne beräknade antalet mindre än det, som beräknades efter de enskilda banornas vagnparker, men skilnaden uppväges dels af den förstärkning, som kan påräknas från andra bandelar, dels af att statsbanans vagnar förmå inrymma större last än smalspåriga jernvägars.

I det uppgifna antalet, 870 vagnar, äro inräknade 70 personvagnar, efter det allmänna medeltalet 0.3 per kilometer, hvilket, ehuru persontrafiken på ifrågavarande linier icke kan blifva så stor som å öfriga delar af ban nätet, äfven här åtminstone icke får underskridas af det skäl, att personvagnarna i de nordliga trakterna starkt lida af det hårdare klimatet och behöfva oftare repareras än i sydligare landsdelar, hvadan ock för dem en större reserv är af nöden, och äro för varutransporterna afsedda 800 gods-

vagnar, hvilka i bärighet kunna anses motsvara omkring 975 smalspåriga vagnar.

De medel, som, på sätt ofvan nämnts, blifvit beviljade till materielanskaffning, 2,762,500 kronor, har styrelsen dels användt, dels i den mån, anslagen utfalla, afsett till inköp af

29 lokomotiv	1,370,000 kronor
70 personvagnar	536,500 »
295 bagage- och godsvagnar	713,500 »
samt axlar, hjul och reservdelar	142,500 »
	<hr/>
	Summa 2,762,500 kronor.

Det återstår således att före den tid, då Ljusdal—Hudiksvalls-banan öppnas, hvilket kommer att ega rum under loppet af år 1888, ytterligare anskaffa 3 lokomotiv och 505 godsvagnar, för hvilket ändamål, med afseende på det billigare slag af vagnar här hufvudsakligen ifrågakommer, eller virkesvagnar, en summa af 1,100,000 kronor erfordras.

Till bestridande af en del af denna kostnad finnes en tillgång i den materiel, som inköpts med de ofvannämnda smalspåriga jernvägarne. Men denna materiel har hittills endast kunnat tillgodogöras genom ombyggnad till bredt spår af två mindre lokomotiv och 90 vagnar, som tillhört Söderhamnsbanan och på det sättet gjorts användbara för virkesforslingen mellan Söderhamn och Stugsund. Något tillfälle till försäljning har ännu icke yppat sig, och i alla händelser kan man icke påräkna att genom afyttring erhålla hela det för denna materiel beräknade värdet, enär alla metalleffekter och maskiner betydligt fallit i pris sedan den tid, då uppskattningen gjordes. Dock har på sista tiden utsigt öppnats till att en partiel realisering skulle kunna åvägabringas, ehuru nu ej är möjligt att uppgifva, huru mycket den kan komma att inbringa.

Antager man som gynsammaste fall, att realiseringen inbringar 600,000 kronor, återstår dock en summa af 500,000 kronor för att kunna till en början nödortfeliggen utrusta ifrågavarande linier, och det är derföre styrelsens pligt att anmäla behovet af extra anslag till detta belopp utöfver hvad som redan är beviljadt.»

Af trafikstyrelsens skrifvelse framgår, att densamma beräknat de nya anslagsbehoven för år 1888 till vida högre summor än Kongl. Maj:t på föredragande departementschefens tillstyrkan funnit skäl att af Riksdagen äska. Med hänsyn nemligen till de andra kraf, som för år 1888 ställes

på statsverket, tillstyrkte föredraganden, att anslaget till nya byggnader m. m. måtte inskränkas till 400,000 kronor från begärda 500,000 kronor, samt anslaget till rörlig materiel vid de norrländska banorna till 250,000 kronor från 500 000 kronor.

Hvad nybyggnadsanslaget angår, så borde det enligt föredragandens yttrande användas till sådana bland de af styrelsen ifrågasatta nya byggnader och anläggningar, som Kongl. Maj:t, på styrelsens förslag, kunde finna företrädesvis vara af ett angelägnare behof påkallade. Då nu styrelsen icke antydt, hvilken eller hvilka af de nya byggnader och anläggningar, som i dess skrifvelse den 18 december 1886 omförmälas, äro företrädesvis behöfliga, samt någon antydan ej heller förekommer derom i statsrådsprotokollet, så är det för utskottet förenadt med stor vansklighet att pröfva de uppgifna anslagsbehofven i denna del, enär visshet saknas om hvilka arbeten som i verkligheten kunna komma till utförande.

Utskottet kan likväl icke undgå att här omförmäla de byggnader och anläggningar, hvilka efter utskottets uppfattning kunna dels alldeles undvikas och dels uppskjutas. Det förra är, synes det utskottet, fallet med den ifrågasatta matsalsbyggnaden vid *Storlien*, i hvilken, förutom matsalar, jemväl åtskilliga rum för hotellrörelses idkande skola inredas. Det är egentligen denna anordning, som utskottet finner olämplig, i det att det vill synas som om, i en trakt med så liflig persontrafik under sommarmånaderna som den ifrågavarande, uppförande af de för hotellrörelse erforderliga byggnader samt deras inredning väl borde kunna upplåtas helt och hållet åt den enskilda företagsamheten, så att staten kunde bespara sig utgifterna för byggnader, helt och hållet eller delvis afsedda för detta ändamål. — Särskildt i förevarande fall synes sådan besparing vara möjlig, då, enligt under hand meddelad upplysning, i närheten af jernvägsstationen vid *Storlien* finnes ett af enskild person uppfördt hotell med omkring 30 rum för resande. — Till sådana anläggningar åter, som torde kunna uppskjutas, räknar utskottet anläggningen af de byggnader och ledningar, som erfordras för införande af elektrisk belysning vid *Stockholms central och norra station*. Den nuvarande gasbelysningen lärer, enligt hvad utskottet inhemtat, kosta staten omkring 24,000 kronor årligen, men driftkostnaderna för det elektriska ljuset hafva, likaledes enligt utskottet meddelad uppgift, beräknats komma att uppgå till minst 25,000 kronor årligen. Utskottet underkänner ingalunda de företräden, som det elektriska ljuset i vissa fall eger, särskildt med afseende på belysningen af lokaler, der många personer skola samtidigt arbeta och der, vid användande af gasljus, luftförsämning och öfverdrifven hetta lätt uppstår, men utskottet håller likväl före, att åtminstone ett uppskof med anläggningarna för den elektriska belysningen kan ske. På detta område fortgå nem-

ligen uppfinningarna alltjemt, och det synes ingalunda vara en oberättigad förmodan, att man småningom skall komma derhän, att de stora kostnader, ifrågavarande anläggningar nu kräfvat, skola kunna nedbringas.

Enligt de kostnadsberäkningar, som ligga till grund för trafikstyrelsens förslag och som varit för utskottet tillgängliga, har för en del byggnader arbetskostnaden blifvit högt beräknad.

Med hänsyn härtill, och då dels de för kompletteringsarbeten vid Söderhamns, Stugsunds m. fl. stationer af trafikstyrelsen beräknade 50,000 kronor icke med säkerhet visats blifva behöfliga, och dels den summa af 158,300 kronor, som samma styrelse utfört till vinnande af afrundad slutsumma för diverse nybyggnader och anläggningar, förefaller att vara väl hög, torde det vara möjligt att, utöfver hvad Kongl. Maj:t ansett lämpligt, ytterligare nedsätta nybyggnadsanslaget, så att detsamma bestämmes till endast 350,000 kronor.

I öfrigt hafva de nu föreliggande förslagen icke föranledt någon utskottets erinran.

Af 39 § riksdagsordningen framgår, att statsutskottet har till pligt att vid sina förslag om hvad till fyllande af statsverkets behof kan erfordras jemväl tillse, att nödiga indragningar och besparingar blifva iakttagna; och har utskottet, särskildt vid pröfningen af anslagsbehofven för statens jernvägstrafik, i ett af Riksdagens revisorer för granskning af 1885 års statsräkenskaper gjordt uttalande, funnit anledning att om detta sitt åliggande erinra.

I revisorerens den 30 november 1886 afgifna berättelse anföres nemligen (sid. 130) följande:

»Revisorerne, som besökt jernvägstrafikstyrelsens i centralstationens hufvudbyggnad och den derinvid uppförda annexbyggnaden inrymda embetslokaler, hafva med anledning deraf velat anföra, att, sedan tillkomsten af samtrafikföreningen kräft nya, ursprungligen icke beräknade lokaler, sådana emellertid anskaffats dels i annexet och dels genom förhyrande af fyra vid Mäster-Samuelsgatan belägna rum för en årlig hyra af 1,200 kronor; men ehuru väl sålunda de till embetsrum upplåtna jemte de för ändamålet förhyrda lägenheterna synas för närvarande vara tillräckliga, torde dock inom kort behof af ökad utrymme uppstå och då böra tillgodoses genom användning till expeditiionslokaler af en eller annan till boställe hittills upplåten våning.»

Utskottet får, med anledning häraf, i minnet återkalla de förhandlingar och beslut, på grund af hvilka de af revisorerne omförmälda boställsvåningarna tillkommit.

Sedan Riksdagens revisorer af år 1876, i fråga om en noggrannare bestämning af jernvägspersonalens förseende med inqvarteringsersättningar eller bostäder, fäst Riksdagens uppmärksamhet på önskvärdheten deraf, att angående dessa förhållanden beständare föreskrifter lemnades, så anhöll Riksdagen i skrifvelse den 28 april 1877 (n:o 29), att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, om och till hvilken utsträckning tjänstebefattningar vid statens jernvägstrafik borde vara med fördelen af fri bostad, vare sig i statens egna eller förhyrda lokaler, förenade, samt derefter så väl i berörda hänseende som i de med denna fråga sammanhängande öfriga omständigheter meddela de föreskrifter, Kongl. Maj:t kunde finna vara för ändamålet tjenliga.

Efter det sedermera trafikstyrelsen för en summa af 240,000 kronor inköpt tre invid centralstationen belägna tomter, äskade Kongl. Maj:t vid 1879 års riksdag ett belopp af 400,000 kronor för uppförande å nämnda tomter af en byggnad, innehållande behöfliga expeditions- och tjänstelokaler jemte åtskilliga boställslägenheter för befattningsinnehafvare vid statens jernvägstrafik, men enligt skrifvelse den 13 maj 1879 (n:o 45) förklarade Riksdagen — som af statsrådsprotokollet inhemtat, dels att den nya byggnaden vore afsedd att, bland annat, inrymma 12 särskilda boställsvåningar för jernvägstjenstemän, bland hvilka voro generaldirektören samt öfverdirektören för maskinafdelningen, och dels att, ehuru trafikstyrelsen den 17 december 1877 afgifvit memorial med anledning af Riksdagens ofvanberörda skrifvelse den 28 april 1877, departementschefen likväl, under för handen varande förhållanden icke ansett sig dittills böra till slutlig pröfning anmäla den sålunda i förevarande hänseende af Riksdagen väckta frågan — att, då alltså frågan, om och till hvilken utsträckning embets- och tjänstemän vid statens jernvägstrafik borde vara med fri bostad försedde, icke ännu blifvit slutligen pröfvad, Riksdagen varit i saknad af ledning för bedömandet af det utrymme, som för sådant ändamål kunde i staten tillhöriga byggnader erfordras, och således icke heller kunnat pröfva lämpligheten af det föreliggande förslaget till bebyggande af ofvan omförmälda, nyinköpta tomter. Vid sådant förhållande, och då kostnaden för den tillämnade byggnadens uppförande vore i väsentlig mån beroende af det utrymme, som der behöfde afses till nämnda slag af lägenheter, hade Riksdagen funnit sig icke böra för det dåvarande bevilja några medel för nu ifrågavarande ändamål.

Kongl. Maj:ts framställning i denna del vann alltså icke Riksdagens bifall.

Vid 1881 års riksdag förnyades framställningen om beviljande af 400,000 kronor till här ofvan omförmälda nybyggnad; och hade då mera den nyssnämnda pröfningen egt rum, derigenom att Kongl. Maj:t enligt skrifvelse till trafikstyrelsen den 23 december 1880 bestämt, bland annat,

att ej mindre generaldirektören och chefen än äfven samtliga öfverdirektörer i styrelsen för statens jernvägstrafik hädanefter skulle med bostad förses, samt tillika fastställt de grunder, efter hvilka de tjenstemän vid statens jernvägstrafik, som tillerkänts förmånen af fri bostad, borde med sådan tillgodoses; och ansågs härigenom det hinder för pröfning af den föreliggande byggnadsfrågan vara undanröjdt, som 1879 års Riksdag ansett förefinnas.

Statsutskottet tillstyrkte ock, att begärda anslagsbeloppet måtte beviljas, men då ärendet förekom i Kamrarne fattades skiljaktiga beslut, i det Första Kammaren biföll, men Andra Kammaren afslog utskottets hemställan.

Vid den gemensamma voteringen segrade emellertid, med några få rösters öfvervigt, deras mening, som ville bevilja anslaget.

Den tolkning, som Kongl. Maj:t gifvit åt 1877 års skrifvelse, torde, såsom ock särskildt i Andra Kammaren betonades, väl icke, strängt formelt sedt, stå i strid med de något sväfvande ordalagen i samma skrifvelse, men det torde få antagas, att, om denna tolkning af skrifvelsen kunnat af Riksdagen förutses, skrifvelsen icke så affattats som skett. Det har emellertid icke stannat endast vid upplåtande af fri bostad i stor skala åt trafikstyrelsens ofvannämnda ledamöter, utan ännu en förmån, nemligen fri vedbrand, har tillagts dem enligt ofvan omförmälda kongl. skrifvelse, af hvilken utskottet vid detta utlåtande fogar en afskrift. (Se bil. I).

Till följd af Kongl. Maj:ts ifrågavarande beslut har inträffat, att trafikstyrelsens chef och ledamöter, om värdet af de dem nu tillagda naturförmånerna beräknas, i sjelfva verket erhålla väsentligt större aflöningsförmåner än andre med dem till embetsställning och löneinkomster jemförlige embets- och tjenstemän. De kontanta aflöningsbelopp, som utgå till trafikstyrelsens ledamöter, utgöra nemligen 10,000 kronor till generaldirektören och, inberäknadt ålderstillägg, 7,000 kronor till en hvar af de fyra öfverdirektörerne, af hvilka tre åtnjuta boställsvåning och vedbrand.

Det nu anmärkta förhållandet torde innefatta en oegentlighet, hvilken faller så mycket mer i ögonen, som, enligt hvad 1886 års revisorer antydt och utskottet vidare inhemtat, de tjenstelokaler, som erhållits i den nya annexbyggnaden till centralstationen, redan nu, fastän knappt två år förflutit efter byggnadens fullbordan, visat sig för nu befintliga behof otillräckliga, så att rum till ytterligare nya tjenstelokaler måst förhyras. Härtill kommer, att, enligt hvad utskottet ock inhemtat, inom kort sannolikt skall uppstå behof att hyra än flera lägenheter till dylika lokaler.

Med hänsyn härtill anser utskottet skäl finnas att taga i öfvervägande, huruvida icke en förändring i nuvarande förhållanden må böra vidtagas, väl

icke genom fullständig indragning af boställsvåningarna, hvilka såsom inredda för detta ändamål, sannolikt icke fullt lämpa sig till tienstelokaler, åtminstone icke utan mer eller mindre kostsamma förändringar, utan derigenom att ungefärliga värdet af de åt trafikstyrelsens ledamöter medgifna naturaförmånerna afdrages å de kontanta aflöningsbeloppen. För närvarande lär icke böra ifrågasättas att vidtaga någon förändring i de förmåner, som tillerkänts trafikstyrelsens nuvarande chef och ledamöter, men då, vare sig förr eller senare, ombyte af tjensteinnehafvare inträffar, synas förändrade bestämmelser lämpligen kunna träda i tillämpning.

Då emellertid för genomförandet af den nu åsyftade förändringen erfordras utredning om det belopp, som skäligen bör å de kontanta aflöningarna afdragas i ersättning för ifrågavarande naturaförmåner, samt sådan utredning bäst kan genom Kongl. Maj:ts försorg åstadkommas, så lär frågan i denna del böra underställas Kongl. Maj:ts pröfning, innan den varder föremål för Riksdagens afgörande.

Under åberopande af hvad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att Riksdagen må *dels* anvisa för år 1888 följande anslag för statens jernvägstrafik:

a) till *utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik* på extra stat under sjetta hufvudtiteln 350,000 kronor;

b) till *anskaffande af ny rörlig materiel vid statens trafikerade jernvägar* på extra stat utom hufvudtitlarne 500,000 kronor af för ändamålet redan beviljade 1,500,000 kronor; och

c) till *anskaffande af rörlig materiel uteslutande för de norrländska statsbanelinierna* 250,000 kronor;

dels och besluta;

d) att hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t tacktes taga i öfvervägande, om och i hvad mån blifvande ny chef och nye ledamöter i styrelsen för statens jernvägstrafik böra bibehållas vid de åt nuvarande ledamöter i samma styrelse medgifna förmåner af fri bostad och vedbrand samt derefter afgifva förslag till Riksdagen om de belopp, med hvilka, derest nämnda förmåner bibehållas, de kontanta aflöningarne böra minskas.

Om sättet för anskaffande af det i *mom. c.* omnämnda belopp kommer utskottet framdeles att afgifva förslag.

Stockholm den 28 februari 1887.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

vid punkten 6:o (angående ifrågasatt resekostnadsersättning åt landshöfdingarne):

af herrar friherre *F. von Essen* och *H. P. P. Tamm*, hvilka ansett, att landshöfdingarne i de norra länen och de i förevarande hänseende med dem likställda Kopparbergs och Vermlands län borde, för sådana resor inom länet, hvilka de företaga till sammanträden, till hvilka menighet blifvit medelst kungörelse af landshöfdingen kallad, erhålla rese- och traktamentsersättning enligt gällande resereglemente, dock med högst 500 kronor för år i hvart och ett af dessa län; samt

af herr friherre *B. A. Leijonhufvud*.

vid punkten 11:o (angående anslag för den lägre landbruksundervisningen):

af herr *C. R. F. von Baumgarten*.

vid punkten 12:o (angående ifrågasatt upprättande af en ny länsveterinärtjänst):

af herr *Sven Nilsson*.

vid punkten 21:o (angående anslag till affönings- och pensionsstatistiken):

af herr *C. E. Casparsson*, i fråga om motiveringen; samt

af herr *Sven Nilsson*, likaledes i fråga om motiveringen.

vid punkten 38:o (angående anslag till statens jernvågstrafik),

vid mom. a), betäffande anslaget till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvågstrafik;

af herrar friherre *F. von Essen*, *E. Sederholm* och *C. E. Casparsson*;

af herr *N. Petersson*, som yttrat: »Enär jag anser, att Riksdagens beslut i fråga om de i mom. d. omförmälda förmånerna af fri bostad och vedbrand lämpligen kan meddelas under formen af vilkor för anvisandet af det anslag, utskottet ansett sig böra tillstyrka Riksdagen att för år 1888 bevilja till nya byggnader och anläggningar vid statens jernvågstrafik, så får jag anmäla reservation mot utskottets förslag till »kläm» under yrkande, att Riksdagen i stället må bifalla följande af mig inom utskottet förordade förslag:

att Riksdagen må anvisa för år 1888 följande anslag till statens jernvågstrafik:

a) till *utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvågstrafik* på extra stat under sjetta hufvudtiteln 350,000 kronor; dock under vilkor, att vid skeende afgång af nuvarande innehafvare af generaldirektörs- och öfverdirektörsbefattningarna i styrelsen för statens jernvågstrafik nye innehafvare af dessa befattningar, som efter 1887 års början tillsättas, skola vidkännas afdrag å den kontanta aflöningen för värdet af de naturaförmåner, som enligt kongl. brefvet den 23 december 1880 bestämts, blifvande ny generaldirektör med 1,200 kronor för boställsvåningen och 400 kronor för veden, samt öfverdirektörer med belopp, som framdeles varda af Riksdagen bestämda;

b) till *anskaffande af ny rörlig materiel vid statens trafikerade jernvägar* på extra stat utom hufvudtitlarne 500,000 kronor af för ändamålet redan beviljade 1,500,000 kronor;

c) till *anskaffande af rörlig materiel uteslutande för de norrländska statsbanelinierna* 250,000 kronor.

Derest detta mitt förslag vinner bifall, torde, i fråga om mom. d. i utskottets hemställan, Riksdagen förklara hvad utskottet i nämnda mom. föreslagit vara besvaradt genom Riksdagens beslut vid mom. a i min reservation.»

vid mom. d), beträffande en skrifvelses aflåtande till Kongl. Maj:t i fråga om de åt vissa embets- och tjänstemän vid statens jernvägstrafik upplåtna bostadslägenheter m. m.:

af herrar grefve *G. Sparre*, *N. Fosser*, grefve *W. G. Hamilton*, *O. W. Odelberg*, grefve *E. C. A. Piper*, friherre *F. von Essen*, friherre *R. von Kræmer*, *E. Sederholm*, *H. P. P. Tamm*, friherre *B. A. Leijonhufvud*, *A. F. O. Cederberg* och *F. A. Boström*; samt

af herr *N. Petersson*, på sätt af hans ofvan intagna yttrande framgår.

Herr *C. E. Casparsson* har begärt få antecknadt, att han ej deltagit i behandling inom utskottet af de ärenden, som omförmälas i *punkten 5:o*, angående öfverståthållareembetet, och *punkten 38:o mom. d)*, angående de åt vissa embets- och tjänstemän vid statens jernvägstrafik upplåtna bostadslägenheter m. m.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1887 års riksstat anslår:							
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.				Summa.	
		Fribeter.		Ersättningar.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
6,500	—	—	—	—	—	6,500	—
36,000	—	—	—	—	—	36,000	—
17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
76,700	—	—	—	—	—	76,700	—
86,000	—	—	—	—	—	86,000	—
59,900	—	—	—	—	—	59,900	—
108,800	—	—	—	—	—	108,800	—
6,000	—	—	—	—	—	6,000	—
87,422	—	—	—	—	—	87,422	—
2,637,309	—	—	—	—	—	2,637,309	—
T:pt	3,121,631	—	—	—	—	3,121,631	—

Civil-

Statsministern, lönefyllnad, *förslagsanslag*, högst ..
 Statsråden utan departement, 3 å 12,000 kronor

Departementschefen

Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli ..

Kommerskollegium *)

Statistiska tabellkommissionen. Rubriken å anslage
 Statistiska centralbyrån.
 Aflöningsmedel för statistiska centralbyrån

Reservationsanslag:

Till bibliotekets underhållande

» arfvoden åt tillfälliga biträden samt till vi
 » officiella statistiska trycket

» en statistisk tidskrift

» utarbetande af en aflönings- och pensions

Landtmäteristaten

Rikets ekonomiska kartverk, *reservationsanslag*

Öfverståthållareembetet

Landsstaterna i länen (deraf 90,000 kronor *reserva*
Tillkommer det belopp, hvartill sex indragna lands
 räknad

*) Rörande det under kommerskollegium stående anslaget till bergsstaten kommer utskottet att framdeles afgifv

Litt. A.

riksstatens Sjette hufvudtitel.

		Förslag till blifvande riksstat:						
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på <i>förslag</i> .				Summa.
				Friheter.		Ersättningar.		
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
departementet.								
.....		6,500	—	—	—	6,500	—	
.....		36,000	—	—	—	36,000	—	
.....		17,000	—	—	—	17,000	—	
.....		76,700	—	—	—	76,700	—	
.....		86,000	—	—	—	86,000	—	
ändras till:								
..... 28,400: —								
..... 1,500: —								
kariatsersättningar 12,200: —							
.....	15,800: —							
.....	1,000: —							
statistik 1,000: — 31,500: —	59,900	—	—	—	59,900	—	
.....		108,800	—	—	—	108,800	—	
.....		6,000	—	—	—	6,000	—	
.....		87,422	—	—	—	87,422	—	
<i>tionsanslag</i>). Nuvarande belopp								
statsboställens afkastning är i stat be-								
..... 2,637,309: —								
..... 3,740: —		2,641,049	—	—	—	2,641,049	—	
Transport		3,125,371	—	—	—	3,125,371	—	

utlåtande.

1887 års riksstat anslår:							
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.				Summa.	
		Friheter.		Ersättningar.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
T:pt	3,121,631	—	—	—	—	3,121,631	—
	126,400	—	—	—	—	126,400	—
	239,000	—	—	—	—	239,000	—
	6,880	6,635	—	6,060	—	19,575	—
	250,000	—	—	—	—	250,000	—
	152	25	—	208	—	385	—
S:gr	3,744,063	—	6,660	—	6,268	—	3,756,991
	12,000	—	—	—	—	12,000	—
	175,400	—	—	—	—	175,400	—
	47,500	—	—	—	—	47,500	—
	45,450	—	—	—	—	45,450	—
	48,500	—	—	—	—	48,500	—
	50,500	—	—	—	—	50,500	—
	11,500	—	—	—	—	11,500	—
	8,700	—	—	—	—	8,700	—
	17,600	—	—	—	—	17,600	—
S:gr	417,150	—	—	—	—	417,150	—
T:pt	4,161,213	—	6,660	—	6,268	—	4,174,141

Väg- och vattenbyggnadsstaten, (deraf tvenne sär-
för allmänna arbeten och till vägundersökningar,
belopp
Ökas å anslaget till »vikariatsersättning, arfvoden
skrifbiträde» med
Ålderstillägg, förslagsanslag
Gästgifvares friheter:
Penningeanslaget höjes med 292 kronor och an-
Bidrag till skjutsentreprenader, förslagsanslag
Färjor och färjekarlar:
Penningeanslaget höjes med 202 kronor, hvaremot
uteslutes

Jordbruket, handeln

Reservations-

Vägar och kommunikationer
Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmanna-
Tillkommer: till understödjande af landtmanna-
Landbruksingenjörer och deras biträden
Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmanna-
Länsveterinärer
Befrämjande i allmänhet af slöjderna. Nuvarande
Tillkommer: förhöjning i anslaget till reseunder-
arbetare
förhöjning i anslaget till befrämjande
Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart
Befrämjande i allmänhet af bergsbruket
Fiskerinäringens understöd

Förslag till blifvande riksstat:

Anvisning i kontant.	Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.						Summa	
	Friheter.		Ersättningar.					
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Transport	3,125,371	—	—	—	—	—	3,125,371	—
skilda <i>reservationsanslag</i> , till expenser hvardera å 30,000 kronor.) Nuvarande	126,400	—	—	—	—	—	126,400	—
åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och	2,800	—	—	—	—	—	2,800	—
	129,200	—	—	—	—	—	129,200	—
	239,000	—	—	—	—	—	239,000	—
slaget »ersättningar» <i>minskas</i> med samma belopp	7,172	—	6,635	—	5,768	—	19,575	—
	250,000	—	—	—	—	—	250,000	—
det under »ersättningar» upptagna belopp, 208 kronor,	354	—	25	—	—	—	379	—
S:gr	3,751,097	—	6,660	—	5,768	—	3,763,525	—
och näringarne.								
<i>anslag.</i>								
närings. Nuvarande belopp	12,000	—	—	—	—	—	12,000	—
skolor, <i>förslagsanslag</i>	175,400	—	—	—	—	—	175,400	—
	15,000	—	—	—	—	—	15,000	—
	190,400	—	—	—	—	—	190,400	—
	47,500	—	—	—	—	—	47,500	—
närings	45,450	—	—	—	—	—	45,450	—
	48,500	—	—	—	—	—	48,500	—
belopp	50,500	—	—	—	—	—	50,500	—
stöd åt fabriks- och handverks-	8,000	—	—	—	—	—	8,000	—
af hussløjden	5,000	—	—	—	—	—	5,000	—
	13,000	—	—	—	—	—	13,000	—
	63,500	—	—	—	—	—	63,500	—
	11,500	—	—	—	—	—	11,500	—
	8,700	—	—	—	—	—	8,700	—
	17,600	—	—	—	—	—	17,600	—
S:gr	445,150	—	—	—	—	—	445,150	—
Transport	4,196,247	—	6,660	—	5,768	—	4,208,675	—

1887 års riksstat anslår:									
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jämförlig anvisning, på förslag.						Summa.	
		Friheter.		Ersättningar.					
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.		
T:pt	4,161,213	—	6,660	—	6,268	—	4,174,141		
	63,000	—	—	—	—	63,000			
	50,000	—	—	—	—	50,000			
	—	—	—	6,320	—	6,320			
	4,500	—	—	—	—	4,500			
	2,700	—	1,560	—	6,000	10,260			
	93,550	—	1,070	—	—	94,620			
	30,000	—	—	—	—	30,000			
	15,850	—	—	—	—	15,850			
	26,500	—	—	—	—	26,500			
	43,000	—	—	—	—	43,000			
	118,663	—	—	—	—	118,663			
	12,000	—	—	—	—	12,000			
S:gr	459,763	—	2,630	—	12,320	—	474,713		
S:a	4,620,976	—	9,290	—	18,588	—	4,648,854		

Diverse

Skiften och afvittringar, *reservationsanslag*
 Utflyttningshjälp efter skiften, *förslagsanslag*
 Sala bergslag *)
 Odlingshjälp för krononybyggare, *förslagsanslag*
 Jordförluster genom kanal- och väganläggningar,
 Anslaget »ersättningar» minskas med 788 kronor
 Hästafvelns förbättrande, *reservationsanslag* (deraf
 Till förekommande och hämmande af smittosamma
 Karantänsinrättningen på Känsö, *förslagsanslag*,
 Aflösning af Scheldetullen, *förslagsanslag*
 Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag*
 Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslags-*
Minskas för jemmande af hufvudtitelns slutsumma
 Extra utgifter, *reservationsanslag*

*) Rörande detta anslag kommer utskottet att framdeles afgifva utlåtande.

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
	Transport	4,196,247	—	6,660	—	5,768	—	4,208,675	—
anslag.		63,000	—	—	—	—	—	63,000	—
		50,000	—	—	—	—	—	50,000	—
		—	—	—	—	6,320	—	6,320	—
		4,500	—	—	—	—	—	4,500	—
	<i>förslagsanslag:</i>	2,700	—	1,560	—	5,212	—	9,472	—
	ärskildt 35,000 kronor till prisbelöningar för hästar)	93,550	—	1,070	—	—	—	94,620	—
	sjukdomar bland husdjuren, <i>förslagsanslag</i>	30,000	—	—	—	—	—	30,000	—
	ögst	15,850	—	—	—	—	—	15,850	—
		26,500	—	—	—	—	—	26,500	—
		43,000	—	—	—	—	—	43,000	—
	<i>slag.</i> Nuvarande belopp	118,663:	—	—	—	—	—	—	—
	<i>ed</i>	269:	—	—	—	—	—	118,394	—
		118,394	—	—	—	—	—	118,394	—
		12,000	—	—	—	—	—	12,000	—
	S:gr	459,494	—	2,630	—	11,532	—	473,656	—
	Summa	4,655,741	—	9,290	—	17,300	—	4,682,331	—

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
Sjette hufvudtitel.

	Kronor.	ö.
Civildepartementet.		
<i>Civildepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli:</i>		
Till handhafvande af kontroll å försäkringsanstalterna	4,500	—
<i>Tillfällig löneförbättring:</i>		
För kommerskollegium	7,640	—
<i>Statistiska centralbyrån:</i>		
För ett skyndsammare bearbetande af aflönings- och pensionsstatistiken	5,000	—
<i>Rikets ekonomiska kartverk:</i>		
För de ekonomiskt-geografiska kartarbetena i Norrbottens län 31,000: —		
» de ekonomiska kartarbetena i öfriga delar af riket 45,000: —	76,000	—
<i>Öfverståthållareembetet:</i>		
Till fortsatt utgifvande af »Polisunderrättelser»	15,000	—
<i>Landsstaterna i länen:</i>		
För upprätthållande af en häradsskrifvarettjenst inom Jemt-lands län	2,500: —	
Till aflöning m. m. åt särskild polisstyrka på landet	50,000: —	52,500
	Transport	160,640

		Kronor.	ö.
	Transport	160,640	—
<i>Väg- och vattenbyggnadsstaten:</i>			
För anordnande af tillsynen öfver statens jernvägsbyggnader	20,000: —		
Till arfvode åt en extra byråingenjör hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen	3,000: —	23,000	—
<i>Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar:</i>			
För anordnande af högre undervisning i mejerihushållning vid Ultuna och Alnarps landbruksinstitut		10,000	—
<i>Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar:</i>			
Bidrag till bestridande af kostnaderna för allmänna landtbruksmöten	5,000: —		
Till prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten för husdjur, redskap, maskiner m. m.	10,000: —		
Bidrag till underhåll af sju kemiska stationer för jordbrukets och näringarnes behof	26,000: —		
Till understöd åt frökontrollanstalter	10,000: —		
För de geologiska undersökningarne	87,500: —	138,500	—
<i>Befrämjande i allmänhet af slöjderna:</i>			
Till anställande af en andre undervisare i husslöjd och en elev	3,500: —		
Bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås och till aflönande af en andre lärare vid samma skola	4,800: —	8,300	—
<i>Befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart:</i>			
Till främjande af svenska produkters afsättning i utlandet		20,000	—
<i>Befrämjande i allmänhet af bergsbruket:</i>			
Till bergsskolorna i Filipstad och Falun		14,000	—
<i>Fiskerinäringens understöd:</i>			
Till telefonledningar med stationer i Bohuslänska skärgården för fiskebedriftens främjande		21,900	—
	Transport	396,340	—

	Kronor.	ö.
<i>Skiften och afvittringar:</i>		
Transport	396,340	—
Till fullföljande af storskiftes- och afvittringsarbetena	123,000	—
<i>Statskontoret:</i>		
Ersättning för af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter	1,649	—
<i>Diverse anslag:</i>		
Till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jern- vägstrafik	350,000	—
<i>Anslag af Kongl. Maj:t föreslaget att utgå från riksgäldskontoret:</i>		
Till anskaffande af rörlig materiel uteslutande för de norrländska statsbanelinierna	250,000	—
Summa	1,120,989	—

Bil. Litt. C.

Tabell öfver extra ordinarie anslag u t o m hufvudtitlarne.

	Kronor.	ö.
Till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade jernvägar	500,000	—

Afskrift.

Bil. I.

Kongl. Maj:ts utslag uppå de besvär, handlanden C. G. Kjer-
man i underdånighet anfört deröfver, att,

sedan öfverståhållareembetet vid den 7 Januari 1886 verk-
ställd fördelning af köpeskillingen för den å exekutiv auktion den
25 november 1885 försålda fasta egendomen n:o 4, efter 1810 års
nummer-ordning i kvarteret Ingemar å norrmalm i Stockholm å
köpeskillingen etthundratrettio tusen kronor beräknat auktionsprovi-
sion enligt 25 § i reglementet för auktionsverket i Stockholm
den 13 april 1858 med åttahundrasjuttiofem kronor,

samt klaganden hos Kongl. Maj:ts och Rikets Svea hofrätt
anfört besvär och yrkat, att, som berörda provision bort beräknas i
enlighet med föreskriften i förordningen den 30 november 1855
till allenast sjuhundratretton kronor 75 öre; klaganden, som hade
i fastigheten intecknad fordran, som der ej kunnat af köpeskillingen
till fullo gäldas, måtte förklaras berättigad att i afbetalning å sin
nämnda fordran bekomma skilnaden emellan berörda båda belopp
etthundra sextioen kronor 25 öre,

så har hofrätten i utslag den 19 april 1886, med stöd af
93 och 95 §§ utsökningslagen samt 1 § i förordningen angående
ersättning till förrättningsmän för utmätning i enskilda mål samt
till stämmingsmän, med mera den 12 juli 1878, funnit ej skäl att
göra ändring i köpeskillingsliqviden så vidt den blifvit öfverklagad;

Deruti klaganden i underdånighet sökt ändring; hvaröfver
öfverståhållareembetet afgifvit underdånig förklaring; med Kongl.
Maj:ts Högsta Domstol beslutet; gifvet Stockholms slott den 1
november 1886.

Kongl. Maj:t har i nåder låtit sig föredragas ofvanberörde underdåniga
besvär; och finner skäl icke vara anfördt som kan verka ändring i hof-
rättens öfverklagade utslag. Det vederbörande till underdånig efterrättelse
länder.

Under Hans Kongl. Maj:t Sekret.

(Sigill.)

Karl Lindbäck.

Vidimeras:

ex officio

Axel Åkerman.

*Afskrift af afskrift.**Bil. II.*

Kongl. Maj:ts och Rikets Svea hofrätts utslag på de besvär, handlanden C. G. Kjerman anfört deröfver att öfverståthållareembetet vid den 8 juni 1886 verkställd fördelning af köpeskillingen för den å exekutiv auktion den 27 april samma år försålda fasta egendomen n:o 29 efter 1810 års nummerordning i qvarteret Mullvaden andra inom Maria församling här i staden skall utan laga rätt å köpeskillingen etthundratusen kronor beräknat och innehållit auktionsprovision med åttahundra kronor; i anseende hvartill Kjerman yrkat, att öfverståthållareembetet måtte förpligtas att till Kjerman, som innehade i fastigheten intecknad fordran, för hvilken betalning endast till en del erhållits, återbära hela det innehållna beloppet, eller, om detta yrkande icke vunne afseende, att, då öfverståthållareembetet i allt fall icke egt att upptaga provision för ifrågavarande exekutiva försäljning efter högre beräkningsgrund än Kongl. förordningen den 30 november 1855 stadgade, eller en half procent af köpeskillingen, Kjerman måtte förklaras berättigad att utbekomma derutöfver i provision beräknade trehundra kronor; i anledning af hvilka besvär öfverståthållareembetet afgifvit utlåtande, hvarefter Kjerman inkommit med påminnelser; gifvet i Stockholm den 31 december 1886.

Kongl. hofrätten har tagit målet i öfvervägande och finner med stöd af 25 § i Kongl. Maj:ts förnyade reglemente för auktionsverket i Stockholm den 13 april 1858 samt 1 § i Kongl. förordningen angående ersättning till förrättningsmän för utmätning i enskilda mål samt till stämmingsmän med mera den 12 juli 1878, ej skäl att göra ändring i öfverklagade köpeskillingsliqviden.

Rätt afskrifvet; betygar Stockholm och Kongl. Svea hofrätts arkivariekontor den 7 februari 1887.

Ex officio

Carl Joh. Sjölander.

Amanuens.

vidimeras: *Axel Åkerman.*

*Afskrift.**Bil. III.*

CARL etc. Vår ynnest etc. Uti underdånig skrifvelse den 31 mars 1868 hafven I, under förmålan, att antalet så väl af de, enligt 13 § i nådiga reglementet för auktionsverket i Stockholm den 13 april 1858, till eder handläggning hörande ärenden angående upprättande af köpeskillingsliqvider för utmättningsvis försålda fastigheter i hufvudstaden, som äfven af de fall, der fastigheter, som blifvit till konkurs afträdda, skolat, på grund af stadgandet i 51 § konkurslagen, i exekutiv ordning försäljas, under de sednare åren betydligt tillväxt, samt att i följd deraf och då inom rättsskipningen den åsigt börjat allt mera göra sig gällande, att köpeskillingsliqviderne äfven i sistnämnda fall, dermed I hittills icke tagit befattning, borde af exekutor upprättas, anledning vore att befara en sådan tillökning af göromålen i edert kansli, att de ej längre kunde med nu tillgängliga arbetskrafter uppehållas, fäst at Vår nådiga uppmärksamhet derpå, huruvida ej edert kansli lämpligen kunde befrias från åliggandet att i första hand taga befattning med upprättandet af köpeskillingsliqviderne för så väl det ena som det andra slaget af exekutivt försålda fastigheter och denna förrättning i stället pålågges stadens auktionsverk, i hvilket hänsende I vidare andragit, att, då nämnda auktionsverk, som icke lyder under eder, utan står under stadens drätsel-nämnds styrelse, vore, enligt åberopade nådiga reglemente, uteslutande berättigadt att inom hufvudstaden besörja försäljning genom offentligt utrop af allt slags enskild egendom, äfven den utmäta, och för all sådan försäljning uppbure provision med viss procent af köpeskillingen, hvilken provision tillfölle ensamt auktionsverket eller Stockholms stad, det syntes icke vara obilligt att staden för det betydliga arfvode den sålunda af ifrågavarande fastighets försäljningar tillgodonjöte, också droge försorg om allt hvad till försäljningen hörde, således äfven köpeskillingsliqvidernes upprättande, samt att detta torde lättast kunna verkställas af den auktionskommissarie, som förrättat auktionen och redan dervid erhållit kännedom om inteckningshafvarne och deras fordringshandlingar, hvarefter de upprättade liqviderne kunde få hos edert kansli öfverklagas, likasom hittills klagan fått der föras öfver auktionsförrättningen i öfrigt, ehuru sådant ej funnes i reglementet särskildt föreskrifvet; och hafven I på grund här af i underdånighet anhållit om sådan förändring i 13 § af förutnämnda nådiga reglemente, att edert kansli befriades från åliggandet att, annorlunda än i följd af anförda besvär, taga befattning med upprättande af köpeskillingsliqviderne för exekutivt försålda fastigheter i hufvudstaden, så väl de i mät dömda som de till konkurs afträdda; hvarjemte I, för den händelse, att Vi ej funne skäl härtill lemna bifall, i underdånighet hemstält,

huruvida icke i stället kunde föreskrifvas, att någon viss andel, af eder föreslagen till en fjerdedel, af auktionsprovisionen för ifrågavarande fastigheter skulle tilldelas edert kansli eller den tjensteman, som derstädes verkställde liqviden, hvarigenom I blefven i tillfälle att, i den mån förut tillgängliga arbetskrafter ej försloge, utan statsverkets betungande med särskild aflöning anskaffa det biträde, som kunde erfordras för dessa måls handläggning.

Sedan Vårt justitiekanslersembete häröfver afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, och dervid förklarar, att, ehuru önskligt vore, att den svårighet kunde afhjelpas, som, efter hvad anmaldt blifvit, för närvarande förefunnes att utan menligt hinder för de eder tillhörande öfriga göromålen jemna gång medhinna de ofta vidlyftiga köpeskillingsliqviderne, justitiekanslersembetet dock för sin del hyste betänklighet att förorda den af eder i detta hänseende föreslagna utväg, att anförtro upprättandet af dessa liqvider åt vederbörande auktionskommissarie, enär, om äfven ifrågavarande ärenden ofta vore sådana, att deras behandling ej toge någon juridisk skicklighet i anspråk, stundom ganska invecklade fall kunde förekomma, der för bedömandet af borgenärens stridiga påståenden fordrades ej ringa insigter i gällande lag och juridisk erfarenhet, hvarföre det, till vinnande af behöflig garanti för att dessa liqvider skola blifva med tillräcklig sakkänedom upprättade, vore nödigt, att den person, åt hvilken detta göromål uppdrages, ådagalagt sig ega de kunskaper och den skicklighet, som dertill erfordras, men sådan garanti skulle komma att saknas, om liqvidernes upprättande anförtroddes åt någon bland auktionskommissarierna, då för erhållande af dessa tjänster några aflagda kunskapsprof eller särskilda kvalifikationer icke finnas föreskrifna; så hafven I, till följd af Vår genom nådig remiss den 8 juli sistlidna år eder gifna befallning att infortra och till Oss insända vederbörande stadsmyndighets underdåniga utlåtande i anledning af eder alternativt gjorda hemställan om föreskrift, att viss del af auktionsprovisionen för exekutivt försåld fastighet borde tilldelas edert kansli, uti underdånig skrifvelse af den 20 februari innevarande år, jemte vidare yttrande för egen del, öfverlemnad Stockholms stadsfullmäktiges i omförmälda hänseende afgifna utlåtande, hvaruti stadsfullmäktige, under erinran hurusom I ända till år 1851 verkställt alla liqvider af köpeskillingen för så väl exekutivt som för konkursmassors räkning å auktion försålda fastigheter, och att, ehuru I sedermera förklarar eder icke vilja taga befattning med sistnämnde köpeskillingsliqvider, skyldigheten för eder att dem förrätta dock torde hafva kvarstått, hvilken åsigt äfven i flera särskilda mål blifvit af Svea hofrätt uttalad, i underdånighet anfört, att, då alltså edert kansli genom att återtaga befattningen med dylika köpeskillingsliqvider icke skulle blifva betungadt med

något nytt bestyr samt det icke tillkomme staden att bidraga till bemälda kanslis aflönade, fullmäktige ansåge hvarken den omständighet, att kansliet under en följd af år icke förrättat köpeskillingsliqvider för under konkurs försåld fastighet, eller det uppgifna förhållandet, att dess göromål i afseende på liqviderne för utmätt fastighet under sednare åren tillväxt, böra föranleda dertill, att staden skulle för befordrande af ärendenas behöriga gång inom edert kansli afstå någon del af den inkomst, som blifvit staden tillförsäkrad och som den af ålder åtnjutit.

I afseende härå har åter justitiekanslersemetet, uti afgifvet ytterligare underdånigt utlåtande, hufvudsakligen anmärkt, att embetet ansåge sig lika med eder kunna antaga, att, när staden tillförsäkrades och sedan bibehållits vid rättigheten att inom dess område ensamt genom sitt auktionsverk förrätta auktioner å allt slags enskild egendom, äfven den i mät tagne, med den staden på samma gång förlänade rätt att för nämnde försäljningar uppbära provision i väsentlig mån afsetts att sålunda bereda medel för bestriktande af de utgifter, som med försäljningarnes verkställande och hvad dertill hörde vore förenade, och att den omständighet att, ehuru skyldigheten att upprätta liqvider öfver influtna köpeskillingar ej ålegat staden, hela den bestämda auktionsprovisionen fått af staden uppbäras, haft sin grund deri, att nämnda göromål i äldre tider dels så sällan förekommit och dels varit af så litet besvärlig beskaffenhet, att särskild godtgörelse för desamma ej ifrågasats. Då i alla fall auktionsprovisionen åtminstone för närvarande måste, efter justitiekanslersemetets åsigt, innefatta godtgörelse för så väl försäljningens verkställande som för köpeskillingsliqvidens uppgörande, helst sådant vore förhållandet i öfriga delar af riket, samt ostridigt vore, att köpeskillingsliqviderne på senare tider både till sitt antal förökats, och i följd af deras mera invecklade beskaffenhet försvårats, ansåge justitiekanslersemetet skäl ingalunda saknas för bifall till edert anspråk att komma i åtnjutande af någon del af meranämnde provisioner, och detta så mycket heldre, som de af eder meddelade uppgifter rörande de belopp, hvartill provisionen på senare tider uppgått, gäfvade vid handen, att staden, äfven om den ålades att, såsom I föreslagit, afstå en fjerdedel af provisionen för exekutivt försålda fastigheter derstädes, dock skulle kunna med öfriga för auktionsverket inflytande medel ej allenast upprätthålla nämnda verk, utan ock fortfarande påräkna ej obetydlig behållning. En väsentlig betänklighet mot bifall till edert förslag ansåge väl justitiekanslersemetet kunna förefinnas, derest den staden tillkommande rätt att uppbära auktionsprovisioner skulle finnas staden förlänad under sådana vilkor och förhållanden, att ändring deri till förminskande af stadens inkomster ej lagligen kunde ega rum utan samtycke af stadens målsmän; men då stadsfullmäktige, på hvilka det ankommit att

härutinnan bevaka stadens rätt, sjelfva icke kunnat visa något sådant, och de ändringar, hvilka, efter hvad fullmäktige uppgifvit, egt rum i bestämmelserne om provisionens belopp, hvarom äfven till någon del vunnes upplysning vid jemförelse mellan nu gällande auktionsreglemente och det äldre af år 1830, syntes utvisa, att Kongl. Maj:t vid åtskilliga föregående tillfällen ej funnit sig förhindrad af någon staden tillkommande ovilkorlig rättighet, att i detta afseende förordna efter hvad som pröfvats lämpligt, funne justitiekanslersemetet ej heller i detta hänseende något hinder för bifall till edert förslag.

Vid öfvervägande af hvad i detta ärende förekommit och anfördt blifvit, hafve Vi, som, på grund af hvad justitiekanslersemetet yttrat, funnit edert kansli icke böra befrias från den detsamma åliggande skyldigheten att upprätta köpeskillingsliqviderne för exekutivt försålda fastigheter i hufvudstaden, pröfvat skäligt att, i öfverensstämmelse med hvad bemälda embeete uti sitt senare utlåtande i ämnet hemställt, i nåder förklara eder berättigade att tillsvidare och intilldess förändrade föreskrifter i förevarande afseende kunna varda meddelade, för fastigheter i Stockholm, som vare sig i mät dömda, eller till konkurs afträdda, hädaneftcr varda exekutivt försålda, uppbära en fjerdedel af auktionsprovisionen, slag- och sportelafgift derå icke inberäknad, att tilldelas edert kansli, för att användas såsom godtgörelse för det med upprättande af ifrågavarande liqvider förenade arbete. Hvilket Vi eder till svar samt vederbörandes meddelande härigenom i nåder tillkännagifve; befallande Vi eder etc.

Stockholms slott den 21 oktober 1869.

CARL.

Axel Adlercreutz.

Bil. IV.

OSCAR etc. Vår ynnest etc. Sedan Riksdagen uti underdånig skrifvelse af den 28 april 1877 anhållit, det Oss täcktes taga i öfvervägande, om och till hvilken utsträckning tjenstebefattningar vid statens jernvägstrafik borde vara med fördelen af fri bostad, vare sig i statens egna eller förhyrda lokaler, förenade, samt derefter såväl i berörda hänseende, som i de med denna fråga sammanhängande öfriga omständigheter, i nåder meddela de föreskrifter, Vi kunde finna vara för ändamålet tjenliga,

samt I *dels* uti häröfver infordradt, den 17 december 1877 afgifvet, underdånigt utlåtande med förslag i berörda hänseenden till Oss inkommit, *dels ock*, på dertill genom förnyad nådig remiss den 4 juni innevarande år

gifven anledning, förklarar Eder icke hafva skäl att föreslå några ändringar i eller tillägg till nämnda förslag,

hafve Vi i nåder låtit detta ärende Oss föredragas och dervid, i fråga om bostad och inqvarteringsersättning för embets- och tjenstemän samt betjente vid statens jernvägstrafik, funnit godt att, med upphäfvande af § 11 i nådiga aflöningsreglementet för embets- och tjenstemän samt betjente vid statens jernvägstrafik den 23 oktober 1874, i nåder meddela följande bestämmelser att lända till efter rättelse från och med början af år 1881:

1. Fri bostad, vare sig uti styrelsen för statens jernvägstrafik tillhörig eller uti någon i närheten af Stockholms centralstation belägen, för ändamålet förhyrd lägenhet, tillkommer chefen för styrelsen för statens jernvägstrafik samt öfverdirektör i bemälda styrelse.

2. Enahanda förmån af fri bostad uti jernvägens egna eller i närheten deraf belägna, för ändamålet förhyrda, lägenheter må ock, der styrelsen finner sådant vara för jernvägstrafiken nödvändigt eller fördelaktigt, tillkomma vaktmästare i styrelse samt följande tjenstemän och betjente vid distrikten, nemligen: afdelningsföreståndare och hans assistent; baningeniör; maskiningeniör; stationsinspektör; telegrafinspektör; verkmästare; stationsskrifvare; öfverbanmästare; lokomotivförareförman; vagnmästare; stationsmästare; vaktmästare; banmästare; lokomotivförare; vagnförman; öfverkonduktör; konduktör; packmästare samt betjente af lägre grad än de nu nämnda.

3. Bostadens storlek bestämmes af styrelsen, dock med iakttagande att ej större lägenhet må tilldelas åt

chefen	än högst 9 rum med eldstad,
öfverdirektör	» 7 » » »
afdelningsföreståndare och hans assistent, baningeniör, maskiningeniör, stationsinspektör vid Stockholms centralstation samt i Göteborg och Malmö	» 6 » » »
annan stationsinspektör	» 5 » » »
telegrafinspektör, verkmästare	» 4 » » »
stationsskrifvare, öfverbanmästare, lokomotivförareförman, vagnmästare, stationsmästare	» 3 » » »
vaktmästare, banmästare, lokomotivförare, vagnförman, öfverkonduktör, konduktör, packmästare	» 2 » » »
betjent af lägre grad än ofvan nämnde	» 1 » » »
allt med tillhörande kök, källare och skafferier m. m.	

Rum med större golfyta än 50 kvadratmeter räknas såsom 2 rum, men rum med mindre golfyta än 10 kvadratmeter inberäknas ej.

4. Med fri bostad förenas förmånen af fri vedbrand.

5. Bostadsinnehafvare är pliktig att till den omfattning, som styrelsen bestämmer, uti bostaden upplåta nödigt utrymme åt vikarie.

6. Varder bostadsinnehafvare från jernvägstrafikens tjänst entledigad, må han ej åtnjuta bostaden längre än till och med den dag han upphör att tjänstgöra.

7. Aflider bostadsinnehafvare, ankomme på styrelsen att bestämma, huruvida bostaden skall genast afträdas eller om den aflidnes sterbhusdelegare må behålla bostaden till nästa fardag med skyldighet att till nye tjänstinnehafvaren uti bostaden upplåta utrymme till så stor omfattning, som styrelsen kan finna skäligt.

8. *Mom. 1.* Embets- och tjänstemän samt betjente vid distrikten, hvilka ej åtnjuta fri bostad, ega uppbära inqvarteringsersättning, utgörande tjugu procent af årliga arfvodet, tjänstgöringspenningar deri inbegripna, för dem, som äro stationerade i Stockholm, Göteborg eller Malmö, och femton procent för dem, som äro annorstädes stationerade; dock att lokomotivförare, eldare, smörjare, konduktörer och packmästare ega bekomma tjugu procent, oberoende af de orter, der de äro tidtals kommenderade och hafva sin bostad.

Mom. 2. Varder någon, hvilken förmånen af inqvarteringsersättning tillkommer, från jernvägstrafikens tjänst entledigad, må han ej åtnjuta samma ersättning längre än till och med den dag, han upphör att tjänstgöra.

Mom. 3. Vid beviljande af begrafningshjälp enligt § 10 af ofvan omförmälda aflöningsreglemente, skall till månadsaflöning räknas den inqvarteringsersättning, som den aflidne, om han lefvat, må hafva egt att för samma månad uppbära.

Hvilket Vi Eder till svar och efterrättelse härmed i nåder tillkännagifve. Stockholms slott den 23 december 1880.

OSCAR.

Fredrik Hederstierna.